Landbruksdirektoratet
Eanandoallodirektoráhtta

Omsetningsrådet

Årsrapport 2022

Innhold

LEDEREN HAR ORDET 3

OMSETNINGSLOVEN OG MARKEDSBALANSERING 5
Omsetningsloven 6
Omsetningsrådet 6
Markedsbalanseringsordningen 8
Kvoteordningen for melk 10

OMSETNINGSRÅDETS NØKKELTALL 2022 11
Innkomne midler 13
Omsetningsavgiftene 13
Avsatt over jordbruksoppgjøret 14
Kostnader 14
Årsresultat 14

MARKEDSUTVIKLING OG TILTAK 15

MELK 16
Markedssituasjonen 16
Oppnådd pris 16
Produksjon, import og eksport 17
Omsetningsavgift og overproduksjonsavgift 17
Avsetningstiltak 17
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet 19
Kvoteordningen for melk 21

KJØTT 24
Markedssituasjonen 24
Oppnådd pris 26
Produksjon, import og eksport 26
Omsetningsavgiften 27
Avsetningstiltak og produksjonsregulerende tiltak 27
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet 29

FJØRFE 34
Egg 34
Markedssituasjonenen 35
Produksjon, import og eksport 35
Omsetningsavgiften 35
Avsetningstiltak og produksjonsregulerende tiltak 35
Fjørfekjøtt 37
Markedssituasjonen 37
Omsetningsavgiften 38
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet 38

HAGEBRUKSPRODUKTER OG POTETER 41
Markedssituasjonen 41
Omsetningsavgiften 42
Avsetningstiltak 43
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet 44

KORN 47
Markedssituasjonen 47
Omsetningsavgiften 48
Avsetningstiltak 49
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet 50

REGNSKAP FOR OMSETNINGSAVGIFTENE 51
Resultatregnskap 2022 52
Balanse per 31.12.2022 53
Noter til regnskap for omsetningsavgiftene 54
Noter til regnskap for kvoteordningen for melk 58
Revisors beretning 59

OVERSIKT OVER REGELVERK KNYTTET TIL MARKEDSREGULERINGEN 61

Lederen har ordet

Omsetningsrådet er et offentlig organ med en frittstående stilling. Hovedmålsetting er å få til en effektiv regulering av markedet for ulike jordbruksprodukt til lavest mulig kostnader.

Rådet forestår gjennomføringen av omsetningsloven, herunder forvaltning av innkomne avgiftsmidler og midler fra jordbruksavtalen. De viktigste oppgavene til rådet er å administrere markedsregulerende tiltak for å stabilisere prisene for produsentene og bidra til noenlunde ens priser over hele landet. Markedsregulering skal først og fremst sikre bonden et marked for avsetning av produksjonen til forutsigbare priser.

I 2022 ble det gjennomført 14 møter i Omsetningsrådet, og hele seks av møtene var ekstraordinære. Året var preget av høy prisvekst på blant annet energi. Bøndene opplevde økte kostnader med matproduksjonen.

De ekstraordinære møtene på våren tok blant annet for seg tiltak for å redusere overskuddet på egg og en ekstraordinær reduksjon i omsetningsavgiften for melk. Det var et stort overskudd av storfe på høsten, og det var behov for å øke volum på reguleringslager.

Omsetningsrådet behandlet 118 saker i 2022. Møtene i Omsetningsrådet starter med at representantene for markedsregulatorene gir en orientering om status i de ulike produksjonene. De sakene som kommer til behandling i rådet, har sitt utgangspunkt i de utfordringene som til enhver tid er i den enkelte sektor.

Markedet under koronasituasjonen var preget av økt salg og underskudd av kjøtt. I 2022 har markedet normalisert seg. I starten av 2022 var det en liten underdekning/balanse for rødt kjøtt og overdekning av egg. Gjennom året var det jevn underdekning for svin, og balanse og tomme reguleringslagre for lam/sau. For storfe var lagersituasjonen mer uoversiktlig med opphopning av kjøtt på lager og påfølgende ubalanse i markedet. Det oppstod derfor behov for økt reguleringslagring.

Foto: Stortingsarkivet/Scanpix

BJØRG TØRRESDAL
Leder
Omsetningsrådet

Også i 2022 har situasjonen for egg vært preget av overdekning som tiltok i 2022 på grunn av økte produksjon og noe lavere salg enn forventet. Det har vært nødvendig med en rekke tiltak for egg gjennom året; økt førtidsslakting av verpehøner, billigsalg av egg til eggprodukter, omdisponering av egg til miljøfôr, ekstra kampanje i regi av Opplysningskontoret for egg og kjøtt og midlertidig produksjonsstopp.

Volumet av vanlig drikkemelk har gått ned hvert år over tid, med unntak av årene med pandemi. Etter en oppgang i 2020, har salget av konsummelk, fløte/rømme, yoghurt og ost gått ned de to siste årene. Det var høye tall for reguleringslagring av både smør, ost og pulver ved utgangen av 2022.

2021 og 2022 var gode kornår med høy kvalitet i store deler av landet. I 2022 var norskandelen i matmelet på 75 prosent. Økt norsk produksjon av mathvete og bruk av norsk matkorn er høyt prioritert.

Omsetningsrådet har ansvar for faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Dette er forebyggende, holdningsskapende og langsiktige tiltak. Opplysningskontorene har hatt stor aktivitet også i 2022 med fokus på ernæring og helse, klima og miljø, samt dyrevelferd og husdyrproduksjon. Opplysningskontorene har i 2022 blant annet samarbeidet om en felles satsing på Matpakken ved skolestart, og om Matsvinnprosjektet der det er utarbeidet fem felles råd for hvordan forbruker kan redusere sitt matsvinn.

Omsetningsrådet var på en todagers fagtur til Sunnmøre og Nordfjord. Rådet besøkte Skinkerådhuset i Stranda med presentasjoner fra Grilstad AS/Stranda spekemat, Skarbø gard (ost- og siderprodusent), Tine Meieriet Ørsta og ordføreren i Stranda kommune. Rådet besøkte også Pizzafabrikken på Stranda, Nordfjord Kjøtt AS, Kandal ysteri og gardsmat og Gardsbrenneriet. Det var en interessant tur med stort faglig og sosialt utbytte for Omsetningsrådets medlemmer og for deltakere fra Landbruksdirektoratet.

Omsetningsrådet arbeider godt sammen, og det er lite forfall til møtene. Medlemmene møter godt forberedt og med et stort og konstruktivt engasjement i arbeidet. Omsetningsrådet gjennomfører møtene på teams når sakslista og innholdet i møtene gjør det mulig å gjennomføre på teams.

Det har også i 2022 vært en interessant oppgave å lede Omsetningsrådets arbeid. Rådet har en viktig funksjon i norsk matproduksjon.

BJØRG TØRRESDAL
Leder
Omsetningsrådet

§ OMSETNINGSLOVEN OG MARKEDS-BALANSERING

Foto: Hardanger fjordfrukt BA

Omsetningsloven og markeds-balansering

Foto: colourbox.com

OMSETNINGSLOVEN
Omsetningsloven skal fremme omsetningen av de viktigste norskproduserte jordbruksvarene. Markedsbalanseringens viktigste formål er å skape balanse mellom tilbud og etterspørsel av landbruksvarer. Omsetningsrådet forvalter loven.

OMSETNINGSRÅDET
Omsetningsrådet er et offentlig, partssammensatt forvaltningsorgan. Rådet har et hovedansvar for markedsbalanseringen av jordbruksvarer. Etter omsetnings-loven skal rådet forvalte avgiftsmidler til reguleringsformål.

FAKTA

OMSETNINGSLOVEN

Omsetningsloven, lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (lov av 10. juli 1936), dekker følgende vareslag:

- Kjøtt av storfe, sau, svin og fjørfe
- Melk
- Egg
- Korn og oljefrø
- Poteter, grønnsaker, frukt og bær
- Pelsdyrskinn

For matpoteter kan Omsetningsrådet sette i verk avsetningstiltak som blir finansiert over jordbruksavtalen.

OMSETNINGSRÅDETS HOVEDOPPGAVER

1. Fatte vedtak om bruken av midlene i fondene for omsetningsavgift:
   - markedsbalanserende tiltak
   - faglige tiltak
   - opplysningsvirksomhet
2. Kontrollere at markeds-regulator følger opp forskrift, retningslinjer og vedtak fra Omsetningsrådet
3. Sørge for oppdatering og utvikling av regelverket under omsetningsloven
4. Sikre at vedtak som fattes er i samsvar med lov, forskrifter og gjeldende jordbruksavtale

Loven angir at Omsetningsrådet skal ha elleve medlemmer, samt hvilke institusjoner og organisasjoner medlemmene skal representere. Omsetningsrådet er sammensatt av representanter for myndighetene, forbrukerne, faglagene, samvirkeorganisasjonene, industrien og handelen. Medlemmene, med personlige varamedlemmer og revisor, oppnevnes av Landbruks- og matdepartementet (LMD). Samvirkeorganisasjonene har flertall sammen med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag, med seks av de elleve medlemmene i rådet. Likestillings- og diskrimineringsloven §28 gir føringer for kjønnsbalanse mellom medlemmene i offentlige utvalg. Rådet bestod per 31.12.22 av 55 prosent kvinner og 45 prosent menn. Rådet har sete i Oslo.

LMD har, gjennom forskrift om Omsetningsrådets myndighet, fastsatt regler som skal sikre at de vedtakene Omsetningsrådet fatter i minst mulig grad påvirker konkurranseforholdene i markedet. Det er ikke alminnelig klagerett på vedtak fattet av Omsetningsrådet. Men LMD kan omgjøre vedtak som er i strid med lov, forskrift eller gjeldende jordbruksavtale. Kongen i statsråd kan omgjøre et vedtak dersom det er i strid med samfunnsinteresser.

Etter anbefaling fra Omsetningsrådet fastsetter LMD omsetningsavgiften og betingelsene knyttet til denne i to forskrifter. Omsetningsrådet fatter vedtak om bruken av pengene. Omsetningsrådets regnskap blir revidert av en revisor oppnevnt av LMD. Gjennom jordbruksavtalen tildeles grøntområdet midler, og det kan legges føringer for støtte til diverse tiltak gjennom midler fra omsetningsavgiften.

LMD har bestemt at Landbruksdirektoratet skal være sekretariat for Omsetningsrådet. Sekretariatsfunksjonen innebærer forberedelse av saker til rådet, oppfølging av vedtak, samt innkreving og administrering av avgiftsmidler. Administrative utgifter til sekretariatet fastsettes av LMD.

I 2022 hadde Omsetningsrådet 14 møter og behandlet 118 saker.

Foto: Landbruksdirektoratet

Rådet bestod per 31.12.22 av 45 prosent menn og 55 prosent kvinner.

Omsetningsrådets sammensetning i 2022

Organisasjon	Fast medlem	Varamedlem	Oppnevnt i perioden
Landbruks- og matdepartementet	Bjørg Tørresdal (leder)	Håvard Elstrand	2020–2023
Nærings- og fiskeridepartementet	Thea Susanne Skaug (nestleder)	Nora Svarstad Ytreberg	2022–2025
Norges Bondelag	Bjørn Gimming	Sigrid Hjørnegård	2022–2025
Norsk Bonde- og Småbrukarlag	Kjersti Hoff Tor Jacob Solberg (fra 14.11.22)	Eli Berge Ness Vegard Vigdenes (fra 14.11.22)	2022–2025
TINE SA	Marit Haugen	Johnny Ødegård	2020–2023
Nortura SA	Trine Hasvang Vaag	Hans Thorn Wittussen	2022–2025
Virke/Coop Norge SA	Arnfinn Hongseth	Sigrid Helland	2020–2023
Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund	Anne Berit Aker Hansen	Ann Elise Hildebrandt	2020–2023
Felleskjøpet Agri SA	Anne Jødahl Skuterud	Sveinung Halbjørhus Arne Elias Østerås (fra 19.04.22)	2022–2025
Norsk Landbrukssamvirke	Gaute Lenvik	Kristin Taraldsrud Hoff	2020–2023
Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund, Norges Frukt- og Grønnsakgrossisters Forbund, NHO Mat og Drikke og Norkorn	Bjørn-Ole Juul-Hansen	Frode Toven	2020–2023

MARKEDSBALANSERINGSORDNINGEN

Hovedformålet med markedsbalanseringen er å regulere varetilførselen til markedet. Ordningen blir finansiert av bøndene selv ved at kostnadene ved dette fordeles på all produksjon gjennom avgifter. Ved salg av produktene betaler bonden en fastsatt avgift per kilo eller liter i omsetningsavgift. Avgiften går inn i særskilte fond for hver avgiftsgruppe, og blir brukt til avsetningstiltak/produksjonsregulerende tiltak, faglige tiltak og opplysningsarbeid. Eksempler på avsetningstiltak er reguleringslagring, salg til nedskrevet pris, salg til spesialmarkeder og miljøfôr m.m. Eksempler på produksjonsregulerende tiltak er førtidsslakting av verpehøns, reduserte slaktevekter på gris, utkjøp av smågrisprodusenter og oppkjøp av melkekvoter.

Sammen med importvernet legger markedsbalanseringen grunnlaget for at landbruket skal kunne oppnå de prisene som årlig er framforhandlet i jordbruksforhandlingene. For varer uten framforhandlet pris, er hensikten å oppnå planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE), som markedsregulator fastsetter.

Avsetningstiltak/produksjonsregulerende tiltak, faglige tiltak og opplysningsvirksomhet

Ved overproduksjon har markedsregulator ansvaret for å iverksette strakstiltak, kalt avsetningstiltak, for å bringe markedet i balanse igjen. Egne regelverk for hver sektor angir hvilke avsetningstiltak som kan benyttes. Er det overskudd i kjøttsektoren, kan eksempelvis fryselagring av hele/halve skrotter og enkelte stykningsdeler, samt salg av varer til nedskrevet pris, være aktuelle tiltak.

Avsetningstiltak settes i verk for å utjevne svingninger i produksjon og etterspørsel, slik at tilbudet av jordbruksvarer til enhver tid, og i alle deler av landet, samsvarer best mulig med etterspørselen. Formålet med avsetningstiltakene er i første rekke å balansere markedet som grunnlag for å oppnå best mulig pris for bonden.

Faglige tiltak er av mer forebyggende og langsiktig karakter, mens opplysningsvirksomheten kan være av både kort- og langsiktig karakter. Faglige tiltak rettes i hovedsak mot primærprodusentene og industrien, mens opplysningsvirksomheten har forbrukerne som målgruppe. Det er først og fremst opplysningskontorene og fagsentret for kjøtt, Animalia, som tar seg av dette arbeidet.

For avsetningstiltak/produksjonsregulerende tiltak varierer utgiftene med markedssituasjonen. Betydelig overproduksjon fører til høy omsetningsavgift, fordi det er behov for midler til å bringe markedet i balanse. Motsatt kan omsetningsavgiften settes lavere når bøndene ikke produserer mer enn det som kan omsettes i det norske markedet. For bonden er det viktig at det oppnås balanse mellom tilbud og etterspørsel i markedet, da det gir grunnlag for både best pris for varen og lavest omsetningsavgift.

Gjennomføring av markedsbalanseringen
Samvirkeorganisasjonene i landbruket er gitt den utøvende rollen som markedsregulator innenfor hovedproduksjonene. Unntaket er hagebrukssektoren, som ikke har markedsregulator, hvor Grøntprodusentenes Samarbeidsråd (GPS) administrerer avsetningstiltak. Kostnadene ved de enkelte tiltakene blir dekket i henhold til regelverket.

Følgende samvirkeorganisasjoner var markedsregulatorer i 2022:

- Tine SA for melk
- Felleskjøpet Agri SA for korn
- Nortura SA for kjøtt og egg

Systemet for markedsregulering

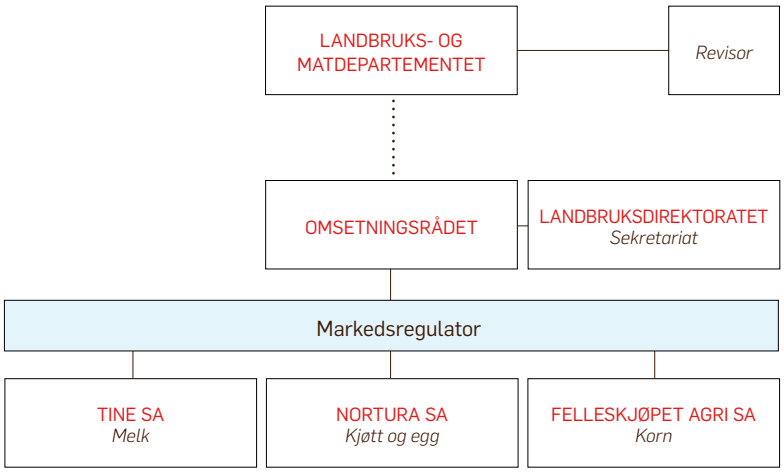

Foto: Christian Ensby, Unsplash.com

KVOTEORDNINGEN FOR MELK

Formålet med kvoteordningen for melk er å tilpasse melkeproduksjonen til avsetningsmulighetene i markedet innenfor de målsettingene Stortinget har fastsatt, herunder distriktsprofil og variert bruksstruktur. Kvoteordningen er hjemlet i omsetningsloven, og administreres av Landbruksdirektoratet.

Kvoteordningen skal i utgangspunktet være selvfinansierende. Kostnader knyttet til inndragning av kvoter og lignende, samt administrasjon, dekkes av fondet for omsetningsavgift på melk. For melk som omsettes ut over kvote må melkeprodusenten betale en overproduksjonsavgift, som godskrives fondet for melk. Dette innebærer at ordningen i sin helhet driftes av midler fra fondet for melk. Administrative utgifter til sekretariatet fastsettes av LMD. Rammene for kvoteordningen ligger utenfor rådets myndighet.

Kvoteordningen skal i utgangspunktet være selvfinansierende.

OMSETNINGS-RÅDETS NØKKELTALL 2022

Foto: Landbruksdirektoratet

Nøkkeltall

Omsetningsrådet forvalter midler fra omsetnings-avgiftene, overproduksjonsavgift på melk, standardisert erstatning for fjørfe og svin, samt midler fra jordbruks-avtalen. Rådets virksomhet påvirker ikke miljøet utover normal styrevirksomhet.

Oversikt over innkomne midler, bruk og årsresultat 2022:

	I tusen kroner
Fond per 1. januar 2022	**508 611**
Omsetningsavgifter	358 910
Overproduksjonsavgift	56 884
Andre inntekter [1)]	33 293
Finansinntekter	4 083
Inntekter	**453 170**
Avsetningstiltak og adm.kostnader markedsregulator	206 343
Produksjonsregulerende tiltak (eksklusive kvoteordningen på melk)	26 707
Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet	265 166
Administrasjonskostnader og andre kostnader	14 398
Administrasjon kvoteordningen for melk	11 670
Oppkjøp av melkekvoter (ku og geit)	337
Andre kostnader	1 077
Utgifter	**525 696**
Fond per 31. desember	**436 085**
Årsresultat	**-72 526**

[1)] Overført fra jordbruksavtalen og standardisert erstatning for svin, egg og fjørfe.

453,2 mill.

mill. kroner i fondsinntekter i 2022.

Innkomne midler
I 2022 ble det bokført 453,2 mill. kroner i inntekter til fondene. Av dette utgjorde renteinntekter 4,1 mill. kroner. Omsetningsavgiften for de avgiftsbelagte produktene utgjorde 358,9 mill. kroner. I tillegg kom 31,4 mill. kroner overført fra jordbruksavtalen, som kollektivt dekker omsetningsavgift på hagebruksprodukter, samt avsetningstiltak i hagebrukssektoren. Overproduksjonsavgiften på melk utgjorde 56,9 mill. kroner. Øvrige inntekter til fondene utgjorde 1,9 mill. kroner, og omfattet standardisert erstatning på egg, svin og fjørfekjøtt.

Omsetningsavgiftene
Det ilegges omsetningsavgift på alle jordbruksvarer, med unntak av hagebruksprodukter, som dekkes kollektivt over jordbruksavtalen. Omsetningsavgiftene blir innbetalt av produsentene når de selger sine produkter. Avgiften blir brukt til finansiering av avsetningstiltak, produksjonsregulerende tiltak, faglige tiltak og opplysningsvirksomhet. Avgiftene fastsettes normalt ved årsskiftet, og revideres halvårlig, men de vurderes løpende gjennom året etter markedssituasjonen. Unntaket er kornsektoren, der omsetningsavgiften følger kornåret, som går fra 1. juli til 30. juni. For melk, egg og kjøtt av kylling og kalkun, fastsetter LMD de løpende avgiftene. For kjøtt fra svin, sau/lam og storfe/kalv, samt avgiften på korn, fastsetter LMD maksimalsatser. Innenfor den øvre grensen fastsetter Omsetningsrådet de løpende avgiftene gjennom året, jf. tabellen nedenfor.

OMSETNINGSAVGIFTENE 2022
Oversikt over endringer gjennom året:

	Omsetningsavgift (kr per l/kg)											
Produkt	**F.o.m. 1.1.22**	**F.o.m. 1.2.22**	**F.o.m. 28.2.22**	**F.o.m. 28.3.22**	**F.o.m. 1.7.22**	**F.o.m. 1.8.22**	**F.o.m. 12.9.22**	**F.o.m. 3.10.22**	**F.o.m. 14.11.22**	**Maks satser fra 1.1.22**	**Maks satser fra 1.7.22**	**Overprod. avgift**
Fjørfe												
Egg	0,80				1,50							
Kalkun	0,28											
Kylling	0,28											
Kjøtt												
Sau	1,60		1,40							2,50		
Lam	1,60		1,40			0,40	1,40			2,50		
Storfe	0,50		1,30	0,30				1,80	0,60	2,50		
Gris	0,70		0,60							1,50		
Purke/råne	0,70		0,60							1,50		
Korn												
Korn	0,025				0,02							
Oljefrø	0,025				0,02							
Erter, lupiner og åkerbønner	0,025				0,02							
Melk												
Kumelk	0,08	0,03										4,90
Geitmelk	0,08	0,03										4,90
Pelsskinnavgift	0,00 %											

AVSATT OVER JORDBRUKSOPPGJØRET

For 2022 ble det avsatt 31,4 mill. kroner over underpost 70.11 Markedstiltak til kollektiv dekning av omsetningsavgift hagebruk og avsetningstiltak til hagebruk og potet. Midlene forvaltes av Omsetningsrådet.

KOSTNADER

De totale kostnadene ved markedsbalanseringen i 2022 utgjorde 489,2 mill. kroner. Det er først og fremst behovet for midler til avsetningstiltak og produksjonsregulerende tiltak som varierer fra år til år etter graden av tilbudsoverskudd i de enkelte sektorene. Det vises til omtalen under de enkelte sektorene.

ÅRSRESULTAT

Regnskapet viser et underskudd på 72,5 mill. kroner i 2022. Det vises til nærmere omtale under de enkelte sektorene og rådets regnskap. Underskuddet trekkes fra fondskapitalen, som ved utgangen av 2022 utgjorde 436,1 mill. kroner.

Sammendraget nedenfor viser forbruket av midler i 2022:

I tusen kroner	Avsetnings-tiltak[1]	Produksjons-regulerende tiltak[2]	Faglige tiltak	Opplysnings-virksomhet[3]	Sum sektorvis
Melk og melkeprodukter	84 351		11 815	28 270	124 436
Kjøtt	64 189		90 338	54 562	209 089
Hagebruk	2 220		1 696	25 842	29 758
Egg	47 031	26 707	5 753	16 072	95 564
Fjørfe			11 636	16 160	27 796
Korn	8 552		500	2 474	11 526
Pels			46[4]		46
Sum alle sektorer	**206 343**	**26 707**	**121 785**	**143 381**	**498 215**

[1] Avsetningstiltak inkluderer administrasjonskostnader hos markedsregulator
[2] Produksjonsregulerende tiltak på egg er "Frivillig førtidsslakting av verpehøner" og "Midlertidig opphold i eggproduksjon".
[3] Inkluderer midler til markedsføring av økologiske produkter og Nyt Norge.
[4] Gjelder avslutning av fondet for omsetningsavgift på pels.

489,2 mill.

kroner var den totale kostnaden ved markedsbalansering i 2022.

MARKEDSUTVIKLING OG TILTAK

Foto: Landbruksdirektoratet

Melk

Foto: Alexander Mlasch, Unsplash.com

MARKEDSSITUASJONEN
Samlet leveranse av ku- og geitemelk til meieri var 1 467 mill. liter melk i 2022. Det ble levert 1 448,7 mill. liter kumelk, ned fra 1 525 mill. liter i 2021. Leveransen av geitemelk var 18,3 mill. liter, en nedgang på rundt 0,6 mill. liter sammenlignet med 2021. Samlet sett gikk melkeleveransene ned med 77,3 mill. liter fra 2021 til 2022, noe som hovedsakelig skyldes en nedgang i produksjon av kumelk.

En liten andel av norsk melk leveres ikke til meieri, men foredles lokalt. Lokalt foredlet kumelk utgjorde i 2022 4,2 mill. liter, opp fra 3,6 mill. liter i 2021. Dette var 0,29 prosent av all produsert kumelk. For geitemelk var denne andelen større. Mengden lokalt foredlet geitemelk i 2022 var 1 mill. liter, ned fra 1,1 mill. liter i 2021. Dette tilsvarer 5,4 prosent av all produsert geitemelk.

Fettprosenten i 2022 var 4,40 prosent, opp fra 4,39 prosent i 2021. Reguleringslageret av smør i 2022 var på 4 905 tonn, opp fra rundt 3 100 tonn i 2021. Det ble importert 162 tonn smør. Ifølge Opplysningskontoret for meieriprodukter sank forbruket av smør med 4,5 prosent i 2022.

Reguleringslagrene av hvitost holdt seg relativt stabile fra 2021 til 2022, og hadde en nedgang på rundt 150 tonn. Ved utgangen av 2021 var reguleringslageret for skummetmelkpulver på 1 267 tonn. Dette økte til 1 438 tonn ved utgangen av 2022.

OPPNÅDD PRIS
I jordbruksoppgjøret i 2022 ble målprisen for melk økt med 36 øre per liter, fra kr 5,55 til kr 5,91 per liter. Gjennomsnittlig noteringspris for 2022 var kr 5,72 per liter. Sammenlignet med den gjennomsnittlige noteringsprisen på 5,51 øre per liter for 2021, er dette opp 21 øre per liter.

77,3 mill.

På grunn av nedgang i produksjon av kumelk gikk samlet melkeleveranse ned med 77,3 mill. liter fra 2021.

PRODUKSJON, IMPORT OG EKSPORT

Samlet sett gikk melkeleveransen ned med 77,3 mill. liter fra 2021 til 2022. Det ble rapportert en anvendelse på 1 464,8 mill. liter ku- og geitemelk til prisutjevningsordningen for melk (PU). Dette var 97,3 mill. liter, tilsvarende 6,23 prosent mindre enn i 2021.

Den største nedgangen i volum var i anvendelsen av melk til modnet ost til dagligvare, hvor det var en nedgang på 6,2 prosent, noe som tilsvarer rundt 65 mill. liter. Bruken av melk til ikke smaksatte melkeprodukter til dagligvare gikk ned med 29,7 mill. liter. Produktgrupper som tørrmelk til industri, fersk ost til dagligvare og søte smakstilsatte produkter til dagligvare opplevde en moderat økning fra 2021 til 2022.

Importen av meieriprodukter gikk opp med rundt 1 prosent, tilsvarende 273 tonn, fra 2021 til 2022. Importverdien økte tilsvarende med 7,5 prosent. Ost, yoghurt/syrnet melk og smaksatt søt melk sto for mesteparten av importen, med ca. 93,5 prosent av den totale importmengden og 93 prosent av den totale importverdien.

Norsk eksport av meieriprodukter er relativt beskjeden. Som i 2021 var ost det meieriproduktet som utgjorde mest i eksportverdi i 2022 med 35 prosent, mens mysepulver, som hadde nest størst eksportverdi, utgjorde 20 prosent. Eksporten av myseproteinkonsentrat har siden 2013 utgjort en betydelig andel av mengden eksporterte meieriprodukter fra Norge. Eksporten av mysepulver i 2022 var 19 103 tonn, mens eksporten av ost var i 2022 på 6 046 tonn. Av en total eksportoppgang på 1 392 tonn, har eksporten til Sverige økt med 1 800 tonn og eksporten til USA gått ned med 532 tonn.

En del av eksporten av meieriprodukter går til utlandet under ordningen for utenlands bearbeiding, og ikke som ordinær eksport, men dette kvantumet er ikke trukket ut.

OMSETNINGSAVGIFT OG OVERPRODUKSJONSAVGIFT

Det ble krevd inn 50,9 mill. kroner i omsetningsavgift og 56,9 mill. kroner i overproduksjonsavgift for melk. Renteinntektene til fondet for omsetningsavgift var på omkring 473 000 kroner, inklusive renter fra kvoteordningen.

Ved inngangen av 2022 var fondet på 124 mill. kroner, mens det ved utgangen av året var på 91,6 mill. kroner.

AVSETNINGSTILTAK

Totalt 84,8 mill. kroner av omsetningsavgiften ble brukt til avsetningstiltak i meierisektoren og til markedsregulators administrasjonsgodtgjørelse. Dette var rundt 25 mill. kroner mindre enn i 2021.

Kompensasjon for reguleringskapasitet for 2022 er regnskapsført med 40,9 mill. kroner, som er en økning på 2,6 mill. kroner sammenlignet med 2021. Beregningen av kompensasjonen for 2022 fulgte samme modell som i 2021, og etter nye bestemmelser i retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter fra 10. februar 2021.

Import av meieriprodukter økte med 1 prosent, 273 tonn, fra 2021 til 2022.

Totalt ble det utbetalt 2,6 mill. kroner i prisnedskrivning til skummetmelkpulver til fôr. Utbetalingen ble redusert med 2 mill. kroner fra 2021. Reduksjonen skyldes at kvantumet skummetmelkpulver som ble solgt til fôr var mer enn halvert. Det ble solgt 287 tonn i 2022, mot 625 tonn i 2021.

Det ble utbetalt 5,2 mill. kroner i prisnedskrivning av geitemelk til fôr. Kompensasjonsbeløpet ble redusert med 2 mill. kroner fra året før. Reduksjonen har sammenheng med redusert volum.

Kostnader til reguleringstransport var på 30,0 mill. kroner i 2022. Dette er en økning på 2,1 mill. kroner fra 2021. Den økte utbetalingen har sammenheng med at satsen var rundt 4,5 øre per liter høyere enn i 2022.

Kostnader ved lagring av reguleringsprodukter utgjorde 36,6 mill. kroner i 2022, noe som er en kraftig økning på rundt 19,5 mill. kroner fra 2021. Grunnen til dette er økt rentenivå og en større økning i mengde enn først forventet.

Kostnadene til mellomtransport mellom reguleringslagre, inkludert håndterings-kostnader, ble beregnet til 3,4 mill. kroner i 2022. Dette var en nedgang på 0,1 mill. kroner sammenlignet med året før.

Foto: Landbruksdirektoratet

Salg til spesialmarkeder utgjorde 5,1 mill. kroner, en reduksjon på 0,3 mill. kroner fra 2021. Nytt for 2022 var at Tine SA ikke søker på vegne av andre aktører. 4,9 mill. kroner av disse ble utbetalt til Tine SA, mens Synnøve Finden AS mottok 0,2 mill. kroner.

Prisnedskrivning av skolemelk utgjorde 6,2 mill. kroner i 2022, noe det også gjorde i 2021.

I 2022 hadde Tine SA en netto prisgevinst ved reguleringslagring på 54,1 mill. kroner. Dette ble godskrevet fondet for omsetningsavgift på melk. Prisgevinsten var rundt 43,6 mill. kroner høyere enn i 2021.

Tine SA fikk utbetalt rundt 3,4 mill. kroner mer i a kontooverføringer enn de faktiske avsetningstiltakene kostet. Tine skal betale 450 934 kroner til fondet for omsetningsavgift på melk som rente på mellomværende.

Tine SAs administrasjonskostnader var på 8,9 mill. kroner i 2022, en nedgang på rundt 80 000 kroner sammenlignet med 2021.

Bruk av midler til avsetningstiltak i melkesektoren i perioden 2018–2022:

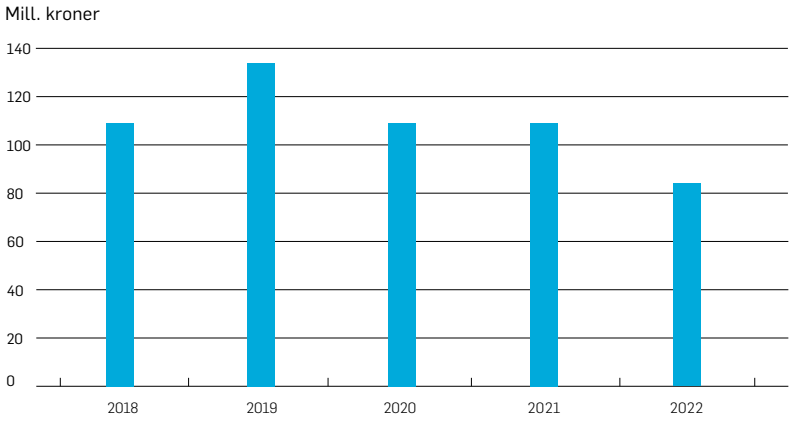

Samlet regnskap for avsetningstiltak i melkesektoren:

I kroner	**2022**	**2021**
Prisnedskriving av skolemelk	6 174 942	6 242 387
Reguleringskapasitet	40 900 000	38 300 000
Reguleringstransport	29 958 445	27 895 536
Mellomtransport og håndtering	3 409 411	3 519 028
Lagringskostnader	36 606 102	17 006 167
Salg til spesialmarkeder Synnøve Finden	196 129	
Salg til spesialmarkeder Tine	4 902 064	5 433 880
Geitemelk til fôr	5 221 465	7 202 070
Skummetmelkpulver til fôr	2 574 615	5 148 898
Pristap/prisgevinst	-54 064 658	-10 392 761
Renteoppgjør	-450 934	5 132
Markedsregulators administrasjonskostnader	8 923 350	8 962 960
Sum	**84 350 931**	**109 323 297**

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Faglige tiltak

Geno, Norsk Sau og Geit (NSG) og KOORIMP (Husdyrsnæringens koordineringsenhet for smittebeskyttelse ved import) og Helsetjenesten for storfe fikk til sammen 11,8 mill. kroner fra omsetningsavgiften på melk, noe som var lavere enn i 2021. Av dette fikk Geno utbetalt 6,5 millioner kroner og NSG 1,5 mill. kroner til avlsarbeid, mens KOORIMP fikk 450 000 kroner til smittebeskyttelse ved import. I tillegg ble det innvilget 3,4 mill. kroner til Helsetjenesten for storfe for å arbeide med de kliniske infeksjonssykdommene BCoV og BRSV.

Fordeling av midler til faglige tiltak i melkesektoren:

	I kroner
Geno	6 500 000
Norsk Sau og Geit	1 500 000
KOORIMP	450 000
Helsetjenesten for Storfe	3 365 000
Sum	**11 815 000**

Opplysningsvirksomhet
Det ble gitt 28,3 mill. kroner i tilskudd til opplysningsvirksomhet gjennom midler fra omsetningsavgiften i 2022. Tilskuddet ble gitt til Opplysningskontoret for meieriprodukter (Melk.no), samt opplysningsvirksomhet i regi av Stiftelsen Norsk Mat.

Fordeling av midler til opplysningsvirksomhet i melkesektoren:

I kroner	**2022**	**2021**
Opplysningskontoret for meieriprodukter	24 997 836	24 385 952
Stiftelsen Norsk Mat, Nyt Norge	2 422 500	2 040 000
Stiftelsen Norsk Mat, Økologisk mat	850 000	850 000
Sum	**28 270 336**	**27 275 952**

Stiftelsen Norsk mat tildeles midler fra omsetningsavgiften for å drive generisk markedsføring av økologisk mat og å gjennomføre kampanjer for den nasjonale merkeordningen Nyt Norge. Fondet for omsetningsavgift for melk bidro med 850 000 kroner til markedsføring av økologisk mat, tilsvarende beløp som i 2021. Melk.no driver med merkenøytral informasjonsvirksomhet på vegne av aktørene i meieribransjen. Formålet er å øke kunnskapen om, og fremme forbruket av norsk melk og meieriprodukter, blant annet gjennom internettsiden deres. I 2022 ble det bevilget 25,0 mill. kroner fra fondet for omsetningsavgift på melk til Melk.no.

For nærmere informasjon om opplysningsvirksomheten vises det til hjemmesiden til Melk.no, http://melk.no.

Opplysningskontoret for meieriprodukters prosjektregnskap for de to siste årene:

I kroner	**2022**	**2021**
Forbruker	10 566 386	10 594 149
Samfunnsmiljø	1 709 487	1 572 054
Kompetanse, analyse, innsikt	1 312 584	1 129 003
Sum markedsaktiviteter	13 588 457	13 295 206
Sum personal- og driftskostnader	11 409 379	11 090 746
Opplysningskontoret totalt	**24 997 836**	**24 385 952**

I tillegg til omsetningsavgiftsmidlene, bidro eierne i Opplysningskontoret for meieriprodukter med 2,25 mill. kroner til søtmelkskampanjen i 2022.

Bruken av midler til opplysningsvirksomhet var noe høyere enn i 2021. Det ble bevilget 0,6 mill. kroner mer fra fondet for omsetningsavgift på melk til Opplysningskontoret for meieriprodukter sammenlignet med 2021. Eierfinansieringen av søtmelkskampanjen var det samme i 2022 som i 2021. Bruken av midler til faglige tiltak i 2022 var rundt 300 000 kroner mindre enn i 2021.

25 mill.

I 2022 ble det bevilget 25 mill. kr fra fondet for omsetningsavgift på melk til Melk.no

Bruk av omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysnings-virksomhet i perioden 2018–2022:

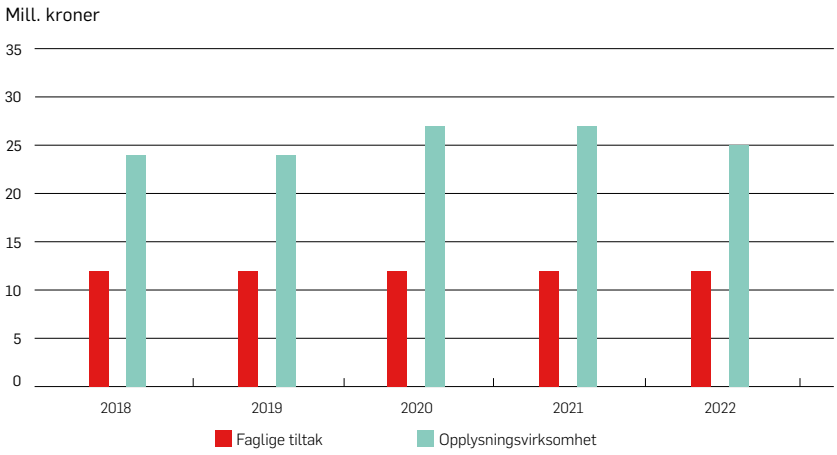

KVOTEORDNINGEN FOR MELK

Kvoteordningen for melk har som formål å tilpasse ku- og geitemelkproduksjonen til avsetningsmulighetene i markedet. Forskrift 2011-12-23 nr. 1502 om kvote-ordningen for melk danner det formelle grunnlaget for ordningen. Landbruks-direktoratet har forvaltningsansvaret for kvoteordningen, og LMD er klageinstans.

Kumelkproduksjon

I 2022 disponerte 6 833 foretak til sammen kvoter på 1 567 mill. liter kumelk. Forholdstallet for disponibel kvote for kumelk var 0,99, og produksjonstaket var 900 000 liter.

Fra 2018 til 2022 var det en reduksjon fra 8 146 til 6 833 foretak med kumelk-kvote, det utgjør en nedgang på 16 prosent. Gjennomsnittlig disponibel kvote per foretak økte i samme periode, fra 208 353 liter til 229 282 liter, dette utgjør en oppgang på ti prosent.

Utviklingen i gjennomsnittlig disponibel kvote og antall foretak med kumelkproduksjon de siste fem årene:

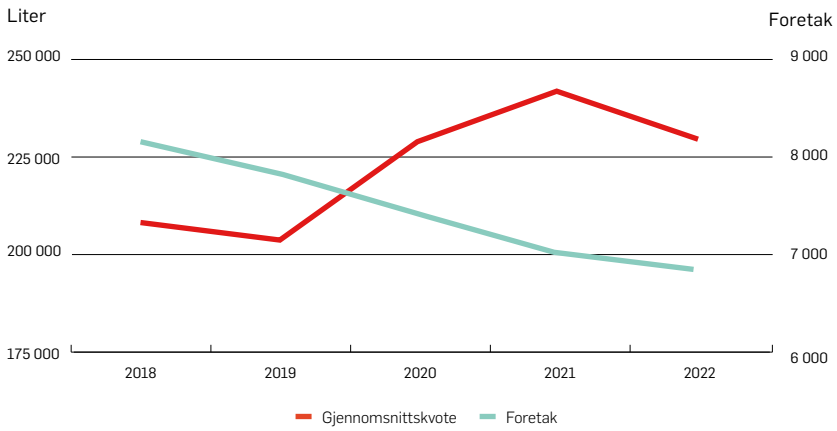

Geitemelkproduksjon
I 2022 var det 253 foretak med geitemelkkvote. Disse foretakene hadde til sammen en disponibel kvote på om lag 21,6 mill. liter. Forholdstallet for disponibel kvote for geitemelk var 0,95, og produksjonstaket var 900 000 liter.

Fra 2018 til 2022 var det en reduksjon fra 286 til 253 foretak med geitemelkkvote, det utgjør en nedgang på tolv prosent. I samme periode har gjennomsnittlig disponibel kvote økt fra 79 001 liter til 85 538 liter, dette utgjør en oppgang på åtte prosent.

Omsetning av melkekvoter
Det gjennomføres årlig kjøp og salg av både ku- og geitemelkkvote dersom ikke annet vedtas i jordbruksoppgjøret. I 2022 ble det gjennomført salg av ku- og geitemelkkvote, og kjøp fra staten av kumelkkvote.

Ved salg måtte minst 40 prosent av totalt salg selges til staten, mens inntil 60 prosent kunne selges til private kjøpere. Prisen som staten betalte var 4,00 kroner per liter.

Grunnkvote for kumelk solgt til staten ble videresolgt til de som søkte om å kjøpe grunnkvote. Salgsprisen fra staten var 4,00 kroner per liter.

Omsetning av kumelk
I 2022 var det 110 selgere av kumelkkvote. I overkant av fem mill. liter grunnkvote ble solgt til staten. Av kumelkkvote var det 2 102 kjøpere i 2022. Kjøp og salg av melkekvote skjer innenfor hver produksjonsregion. I 2022 var det etterspørselsoverskudd i alle regioner, og mengden søkerne fikk tilbud om å kjøpe varierte fra 241 liter i tidligere Telemark til 8 274 liter i tidligere Troms.

85 538 l

Gjennomsnittlig disponibel kvote økte med åtte prosent, fra 79 001 liter til 85 538 liter i perioden 2018–2022.

Foto: Oskar Puschmann, NIBIO

Omsetning av geitemelk
I 2022 ble det solgt 151 342 liter geitemelkkvote til staten, fra sju selgere. Staten videresolgte ikke geitemelkkvotene, så kjøpssummen på 605 368 kroner ble finansiert over omsetningsavgiften.

Mellomfinansiering
Geitemelkkvote solgt til staten ble ikke videresolgt, og enkelte som fikk tilbud om kjøp av kumelkkvote betalte ikke innen betalingsfristen, og mistet dermed muligheten til å kjøpe mengden de ble tilbudt. Dette ga behov for mellomfinansiering. I 2022 utgjorde dette 336 511 kroner som ble dekt over fondet for omsetningsavgiftsmidler.

Landbruks- og matdepartementet har i fastsettelsesbrev av 1. juni 2021, vedtatt endringer i kvoteforskriften og opphevet gebyret ved kjøp av grunnkvote fra staten. Dermed er det ingen gebyrinntekter for 2022.

Kjøtt

Foto: digifoodstock.com

MARKEDSSITUASJONEN
Etter økt salg på grunn av koronarestriksjoner i 2020 og 2021, gikk salget ned i 2022 etter hvert som restriksjonene opphørte og grensehandelen økte. Dette bidro også til at importen gikk ned for alle kjøttslag, med en særlig stor nedgang for storfe og svin.

Økte kostnader for bøndene særlig knyttet til energi og kraftfôr gjorde at markeds-regulator Nortura så behov for å sette planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE) på nytt for første halvår 2022. Avtalepartene i jordbruket åpnet for at Nortura kunne sette PGE på nytt. Omsetningsrådet gav da Nortura dispensasjon fra regelverket til å gjennomføre det avtalepartene hadde vedtatt. Nortura økte deretter PGE for første halvår for alle kjøttslag.

I andre halvår ble det et stort overskudd av storfe på reguleringslager. Bestillingene over forsyningsplikten gikk ned, blant annet på grunn av økte strømkostnader for kjøttbedriftene. Omsetningsrådet vedtok å øke rammen for innlegg av storfe på reguleringslager til 6 000 tonn i 2022. Ved utgangen av 2022 var reguleringslageret av storfe på 4 877 tonn.

For sau og lam har det vært god markedsbalanse i 2022, og det har ikke vært behov for reguleringslagring. For svin var det noe underskudd i 2022, men med behov for noe reguleringslagring på slutten av året.

Ved utgangen av 2022 var regulerings-lageret av storfe på 4 877 tonn.

Krevende markedssituasjon for storfe høsten 2022
Etter en nedgang i produksjonen av storfe over flere år, økte produksjonen både i 2021 og 2022. Produksjonen i 2022 endte på 92 076 tonn, en økning på 4,9 prosent fra 2021. Økningen forklares med melkeprodusentenes tilpasning til reduserte melkekvoter, som førte til økt slakting av melkekyr. I tillegg har antallet mordyr økt de siste årene.

På starten av året var det et forventet underskudd for storfe for året sett under ett, selv om det var et overskudd i slaktesesongen i tredje tertial. På dette tidspunktet så det ut til at overskuddet ville være på nivå med rammen for innlegg på reguleringslager på inntil 2 500 tonn.

Høsten 2022 gikk bestillingene av storfeslakt over forsyningsplikten betydelig ned sammenlignet med tidligere år. Dette medførte at mengden slakt som ble lagt på reguleringslager økte. En av årsakene til reduksjonen i bestillingene var økte strømkostnader, som ga økte kostnader til kjøle- og fryselagring av kjøtt. Regjeringens strømstøtteordning traff i liten grad kjøttnæringen. På grunn av den ekstraordinære situasjonen vedtok Omsetningsrådet å øke rammen for innlegg av storfe på reguleringslager for 2022 til 6 000 tonn. Ved utgangen av 2022 var reguleringslageret på 4 877 tonn storfe, mens totalt innlegg av storfe på reguleringslager for året endte på 5 005 tonn. Endringen i rammen gjaldt kun for 2022, og rammen for 2023 er dermed tilbake på 2 500 tonn. Det har skjedd én gang tidligere at Omsetningsrådet har endret rammen for innlegg av storfe på reguleringslager, og det var under tørkesommeren i 2018.

God markedsbalanse for sau og lam
Markedet for sau og lam var i god balanse i 2022, og det ble ikke lagt inn hverken sau eller lam på reguleringslager. Produksjonen av sau og lam endte på 23 480 tonn, som var en nedgang fra 2021 på 3,6 prosent. Samtidig var importen omtrent uendret. Ifølge markedsregulator var det en nedgang i salget av lammekjøtt på 11,6 prosent i 2022 sammenlignet med året før. Årene før var det noe økt salg grunnet koronapandemien, men effekten av pandemien var ikke like stor for sau og lam som for andre kjøttslag.

Sauekjøtt utgjorde omtrent 20 prosent av totalproduksjonen av sau- og lammekjøtt i 2022. Det meste av denne produksjonen går til bearbeidede produkter, som spekemat og til industri.

Fortsatt underskudd av svin
Det var underskudd av svinekjøtt også i 2022. Salget gikk ned, men det gjorde også produksjonen. Produksjonen endte på 133 191 tonn, en nedgang på 1,2 prosent fra året før. Selv om slaktevektene økte ble det samtidig slaktet færre dyr, noe som trakk ned den samlede produksjonen. Nortura anslår at salget av svinekjøtt endte 6,7 prosent lavere i 2022 enn i 2021. Salget endte likevel over nivået i 2019, før koronapandemien. Svinekjøtt er et typisk grensehandelsprodukt. Stengte grenser i 2020 og 2021 økte derfor salget av svinekjøtt i Norge disse årene. På starten av 2022 var det fortsatt restriksjoner, som medførte at salget også var høyt i deler av 2022. Det var underdekning av svinekjøtt og importen holdt seg derfor høy på starten av året, for deretter å bli kraftig redusert. Importen av svinekjøtt gikk ned med hele 56 prosent fra året før og endte på 6 246 tonn.

Det ble lagt inn noe svin på reguleringslageret på slutten av året. Ved utgangen av 2022 var det 231 tonn svin på reguleringslager.

Produksjonen av storfekjøtt i 2022 endte på 92 076 tonn, en økning på 4,9 prosent fra 2021.

OPPNÅDD PRIS

Svin

Markedsregulator fastsatte planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE) til kr 36,50 per kg for første halvår 2022, opp kr 1,00 per kg fra andre halvår 2021. Med bakgrunn i den høye kostnadsveksten for bøndene søkte Nortura om å endre PGE for første halvår. Dette ble innvilget av avtalepartene i jordbruket, og det ble derfor satt en ny PGE for svin for 1. halvår 2022 på kr 38,50 per kg, som gav en økning på ytterligere kr 2,00 per kg. Akkumulert gjennomsnittspris for første halvår endte på kr 37,77 per kg. I andre halvår ble PGE satt opp med kr 3,00 per kg til kr 41,50 per kg, og den akkumulerte gjennomsnittsprisen for andre halvår 2022 endte på kr 41,47 per kg.

Storfe

Markedsregulator fastsatte opprinnelig PGE for storfe til kr 68,80 per kg for første halvår 2022, opp kr 2,50 per kg fra andre halvår 2021. På samme grunnlag som for svin søkte Nortura om å endre PGE for første halvår. Dette ble innvilget av avtalepartene i jordbruket, og ny PGE for storfe ble satt for 1. halvår 2022 på kr 70,80 per kg. Den akkumulerte gjennomsnittsprisen for storfe i første halvår endte på kr 70,10 per kg. I andre halvår 2022 ble PGE satt til kr 74,80 per kg, opp kr 4,00 per kg fra første halvår. Den akkumulerte gjennomsnittsprisen for storfe i andre halvår 2022 endte på kr 74,58 per kg.

Lam

For første halvår 2022 ble PGE for lam satt til kr 72,00 per kg. Som for svin og storfe ble det foretatt en ekstraordinær justering av PGE for første halvår 2022. PGE ble da satt opp til kr 73,50 per kg, en økning på kr 1,50 per kg. Den akkumulerte gjennomsnittsprisen for lam i første halvår endte på kr 72,78 per kg. I andre halvår ble PGE satt opp til kr 78,50 per kg. Den akkumulerte gjennomsnittsprisen for andre halvår 2022 endte på kr 78,43 per kg.

PRODUKSJON, IMPORT OG EKSPORT

I perioden 2007–2022 økte den samlede produksjonen av svin, storfe, kylling og sau/lam med 25 prosent. Økningen har i hovedsak skjedd i de kraftfôrbaserte produksjonene svin og fjørfe. Kyllingproduksjonen har nesten doblet seg, mens svin har økt med ca. 14 prosent. Produksjonen av sau og lam har gått ned med ca. sju prosent.

I årene før 2020 ble det tatt grep for å dempe overskuddet av svinekjøtt, blant annet ved utkjøp av smågrisprodusenter, noe som førte til nedgang i produksjonen. Under koronapandemien økte etterspørselen, som ga underskudd i markedet både i 2020 og 2021. Dette bidro til en økning i produksjonen i 2021. I 2022 har imidlertid svineproduksjonen gått noe tilbake i tråd med at koronarestriksjonene opphørte, og nedgangen var på 1,2 prosent i 2022 sammenlignet med året før.

Produksjonen av saue- og lammekjøtt økte i perioden 2012–2017, men gikk kraftig ned i 2019. I 2022 gikk produksjonen ned med cirka 3,6 prosent og endte på det laveste nivået siden 2013.

Produksjonen av storfekjøtt endte i 2022 på det høyeste nivået siden 1999. Det ble slaktet mye melkeku i 2022 på grunn av lavere melkekvoter og mindre etterspørsel etter melk.

Omsetningsrådet vedtok å redusere omsetningsavgiften på lam, sau og svin fra 28. februar 2022.

Koronapandemien, krigen i Ukraina og høye energipriser har gitt et betydelig prispress i markedet, økte produksjonskostnader og dermed økte priser ut til forbrukerne. Denne prisveksten var medvirkende til nedgang i salget.

Det var redusert import for alle kjøttslagene, men størst nedgang for gris og storfe på henholdsvis 56,5 og 30,4 prosent. Totalt ble det importert 21 944 tonn gris, storfe og sau/lam i 2022, en nedgang på 40,0 prosent fra året før. Eksporten i samme periode ble på 4 869 tonn, en nedgang på 4,2 prosent fra året før. Handelstallene omfatter spiselig kjøtt og slakteavfall.

OMSETNINGSAVGIFTEN

I 2022 ble det innbetalt 168,0 mill. kroner i omsetningsavgift. Renteinntektene ble bokført med 2,8 mill. kroner. Standardisert erstatning endte på 1,1 mill. kroner. Fondet for omsetningsavgift var ved inngangen av året på 283,9 mill. kroner. I løpet av året ble fondet redusert med 41,0 mill. kroner til 242,9 mill. kroner.

Omsetningsrådet vedtok å redusere omsetningsavgiften på lam, sau og svin fra 28. februar 2022. Etter en gjennomgang av reguleringskostnadene kom det frem at disse kjøttslagene hadde lavere kostnader enn tidligere budsjettert, noe som ga mulighet for å redusere omsetningsavgiften ut året. For storfe ble reviderte kostnader høyere enn tidligere budsjettert, og det ble ikke gjort endring i omsetningsavgiften for storfe.

Maksimalsatsene fastsettes ut fra en forventet markedssituasjon. I 2022 var maksimalsatsen for sau/lam kroner 2,50 per kg, for svin kroner 1,50 per kg og kroner 2,50 per kg for storfe.

AVSETNINGSTILTAK OG PRODUKSJONSREGULERENDE TILTAK

Reguleringslageret totalt var ved inngangen til året på 367 tonn, og bestod kun av storfe. Ved utgangen av året var det 4 877 tonn storfe og 231 tonn svin på lager, totalt 5 108 tonn. Det ble ikke lagt inn lam eller sau på reguleringslageret i 2022.

Utviklingen i reguleringslageret for kjøtt 2021 og 2022:

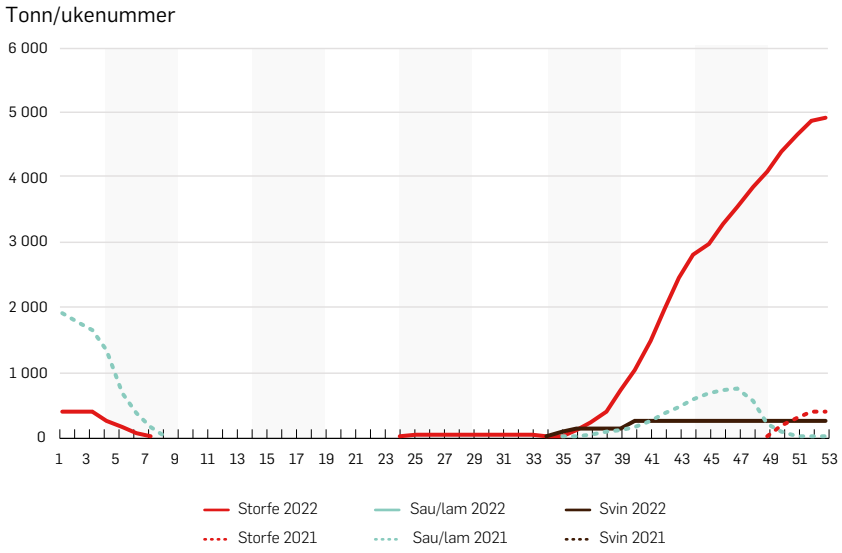

242,9 mill.

I løpet av året ble fondet for omsetningsavgift redusert med 41,0 mill. kr til 242,9 mill. kr.

Det påløp primært kostnader til reguleringslagring av kjøtt av storfe og noe kjøtt av svin. Kostnadene til avsetningstiltak, inkludert administrasjonskostnader, var på 64,2 mill. kroner, 25,0 mill. kroner mer enn i 2021. Det vil si en økning på 63,8 prosent.

Foto: colourbox.com

Fordeling av midler til avsetningstiltak for kjøtt de siste to årene:

I kroner	**2022**	**2021**
Reguleringslager 1)	42 173 733	7 515 620
Frysefradrag	6 460 118	16 614 270
Markedsregulators administrasjonskostnad	15 554 706	15 053 854
Sum	**64 188 557**	**39 183 744**

1) I posten inngår pristap/prisgevinst samt renter av kapitalutlegg i perioden.

Bruk av midler til avsetningstiltak for kjøtt i perioden 2018–2022:

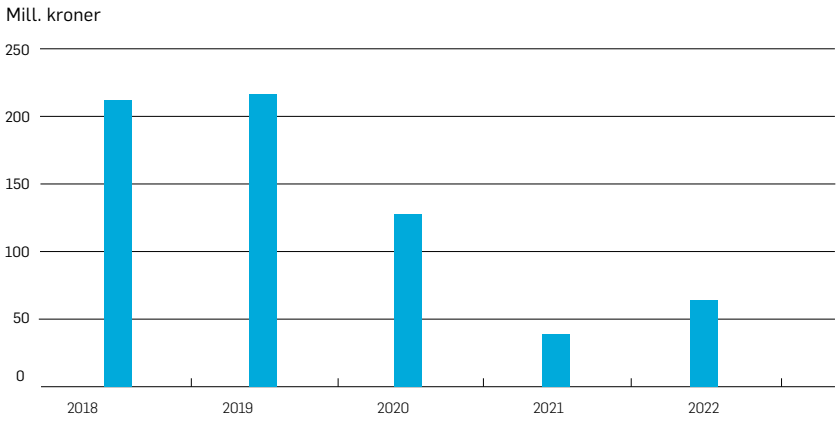

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Faglige tiltak

For kjøtt gis det tilskudd til forsøksvirksomhet, forskning og avl i regi av avlsorganisasjoner og andre, samt til Animalia. Animalia er et av Norges ledende fag- og utviklingsmiljøer innen kjøtt- og eggproduksjon. Animalia arbeider med hele verdikjeden fra dyrevelferd og dyrehelse, via dyretransport og slakting til skjæring, foredling og prosess.

Det ble brukt 90,3 mill. kroner til faglige tiltak på kjøtt, finansiert over omsetningsavgiften:

I kroner	**2022**	**2021**
Forsøksvirksomhet, forskning og avl	31 268 475	31 030 000
Bærekraft og kosthold	4 295 858	4 050 060
Kommunikasjon, IT og økonomi	7 729 712	7 279 842
Helsetjeneste felles (Husdyrfag)	1 177 750	511 753
Husdyrkontrollene	13 007 751	9 101 619
Helsetjenesten for sau	3 225 325	3 037 425
Helsetjenesten for svin	4 956 244	5 010 970
Helsetjenesten for storfe	2 181 769	2 677 074
Dyrevelferd transport/slakt	1 353 122	1 899 460
KOORIMP	989 979	995 374
Skjæring og analyse	6 230 397	5 841 397
Prosess og produkt	2 235 834	2 899 134
Mattrygghet	2 804 872	2 217 872
Klassifisering	6 298 740	6 068 740
FoU	1 482 647	1 790 280
Ekstra FoU	300 000	300 000
Overførte midler fra 2020 til 2021	0	1 020 464
Prosjekt disruptive gener	800 000	0
Sum	**90 338 475**	**85 731 464**

Støtte til forsøksvirksomhet, forskning og avl var på til sammen 31,3 mill. kroner. Dette er midler som brukes utenom Animalia. Norsvin fikk 12,4 mill. kroner til ordinært avlsarbeid og 1,1 mill. kroner til omstillings- og utviklingsprosjekter. I budsjettet var det satt av 1,8 mill. kroner til Norsvins omstillings- og utviklingsprosjekter. På grunn av forsinkelser i prosjektet for implementering til SPF (spesifikk patogenfrihet) vedtok Omsetningsrådet å overføre de ubrukte midlene på 0,7 mill. kroner for Norsvin til 2023. Norsk Duroc fikk 5,1 mill. kroner, Scanpig 610 000 kroner, Norsk Sau og Geit 3,3 mill. kroner, Geno 2,8 mill. kroner til avlsarbeid på NRF, mens TYR fikk 4,3 mill. kroner til ordinært avlsarbeid på kjøttfe og 750 000 kroner til spesielle prosjekter. I tillegg ble andre prosjekter støttet med midler i størrelsesorden 100 000–250 000 kroner.

Forsøksvirksomhet, forskning og avl har en økning i tildeling for 2022 på 238 475 kroner, og økningen er fordelt på flere organisasjoner. Midler til Norsvin som er overført til 2023 er da ikke inkludert.

Omsetningsavgiften for storfe, svin og sau/lam har ifølge Animalia blitt brukt til:

- Utvikling og drift av dyrevelferdsprogrammene har vært sentralt.
- Utvikling av kurs for veterinærer som gjennomfører dyrevelferdsbesøk har vært prioritert, med egne moduler for storfe og svin som lanseres i begynnelsen av 2023.
- Helsetjenestene har koordinert prosessen og fremskaffet faglig grunnlag for høringsinnspill fra bransjen i forbindelse med ny dyrevelferdsmelding.
- Helsetjenesten for svin har hatt det overordnede ansvaret for helseovervåkning i avlsbesetningene, og det er utarbeidet forslag til nye retningslinjer for SPF-besetninger.
- Dyrevelferdsprogrammet for storfe ble lansert i januar 2022.
- Kontrollprogrammet mot virussjukdommene BRSV og BCoV ble faset inn i en driftsfase.
- Kunnskapsbygging rundt klauvhelse er prioritert med blant annet klauvskjæringskurs og prosjektet Diginostics (diagnostikk-prosjekt).
- Helsetjenesten for sau har videreført arbeidet med utvikling av et dyrevelferdsprogram for sau, gjennomført et større feltforsøk om årsak til jurbetennelse, samt utarbeidet publikasjoner rundt effekten av mosjon hos sauer i drektigheten.
- Arbeidet med utvikling av en digital saueskole, Sau360, er videreført.
- Det er gjennomført 37 etiske regnskap for firbeinte dyr.
- Sauekontrollen leverer nå data til Klimasmart landbruk sin kalkulator og det foregår testing i pilotbesetninger.
- Sauekontrollen startet arbeidet med å fase ut Sauekontrollens app som erstattes med at Sauekontrollens webapplikasjon legges om til bruk på mobil, noe som muliggjør bruk av RFID-utstyr mot applikasjonen.
- Ingris prioriterte mer midler til modernisering av purkeapplikasjonen, og det meste av datafangsten er nå i ny applikasjon.
- Tilretteleggelse av Ingris og data derfra til bruk i produksjonsregulering i sammenheng med markedsregulering er fullført i tråd med plan og budsjett.
- Storfekjøttkontrollen laget nytt brukervennlig design for Animalia-applikasjoner.
- På slutten av 2022 ble dataoverføringen mellom Storfekjøttkontrollen og Mimiro iverksatt for bruk i en kommende tilvekstprognose.
- Innen mattrygghet har Animalia ledet prosjektene Reinere kyllingsslakt om bekjempelse av Campylobacter, ListComplex har utviklet prediksjonsmodeller for holdbarhet ut fra listeriavekst i spiseklare produkter sammen med Veterinærinstituttet og startet opp prosjektet EyeAM – digital transformasjon av kjøttkontrollen.
- I EU-nettverket RIBMINS (slaktehygiene, kjøttkontroll) har Animalia bidratt i konferanser, artikler og som arrangør av godt besøkte månedlige nettmøter.
- Nasjonale bransjeretningslinjer for spekemat og hygienisk slakting er oppgradert.
- Klassifiseringskontroll, utdanning og etterutdanning av klassifisører er gjennomført som forutsatt.
- Det er gjennomført en vellykket uttesting av lengdemåling som grunnlag for klassefastsettelse for alle typer av småfe, og denne metoden er vedtatt innført fra 2024.
- Et nytt prosjekt SAUTO for å oppnå automatisk og objektiv klassifisering av småfe er innvilget støtte fra FFL/JA. Prosjektet er en oppfølging av det tidligere prosjektet Meatcrafter.
- Autofom som klassifiseringsmetode for gris er innført på ett slakteri til.
- Animalias pilotanlegg har i tillegg til oppdrag for Totalmarked og Norsvin bidratt med data, fagkompetanse og praktiske oppgaver i prosjektene RoBUTCHER, Enduring Growth, Food Inspector, Boars4All og Digispek.

“OEKs nettsider og sosiale kanaler hadde 71 mill. økter i 2022, en økning fra 66 mill. i 2021.

- EU-prosjektet RoBUTCHER var Animalias største prosjekt i 2022. Av andre store FoU-prosjekter nevnes Enduring Growth (kvalitetsavvik på skinke), Diginostics (klauvsjukdom drøvtyggere), ListComplex (estimert holdbarhet produkter mht. Listeria), OBCLASS (objektive klassifiseringsmetoder), Boars4All, Disruptive gener og Digispek (digital lærende spekepølseprosess).
- Området «bærekraftig produksjon og kosthold» har arbeidet med oppfølging av prosessen med nye nordiske næringsstoffanbefalinger (NNR2022), oppdatering av kunnskap om næringsinnholdet i ulike kjøttslag, utvikling i proteinforsyning og -kilder i norsk kosthold, og konsekvenser av store kostholdsendringer og redusert kjøttforbruk og -produksjon i Norge.

De totale kostnadene for Animalias avdeling for kjøtt ble på 108,1 mill. kroner, mot 100,6 mill. kroner i 2021. Av disse ble 58,3 mill. kroner finansiert av omsetningsavgiftsmidler på kjøtt, mens 51,3 mill. kroner kom fra annen inntekt som forskningsprosjekter, oppdrag, kurs, salg av materiell med mer. Animalias driftsresultat i 2022 var på 1,6 mill. kroner.

Opplysningsvirksomhet

Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) driver forbrukerrettet, merkenøytral opplysningsvirksomhet for hele kjøtt- og eggsektoren, og finansieres fra tre fond for omsetningsavgifter: kjøtt, egg og fjørfekjøtt. Opplysningsvirksomhet er et av tiltakene i markedsreguleringen. MatPrat er OEKs hovedkanal.

OEK skal være en omdømmebyggende og -forvaltende aktør basert på kunnskap og kjennskap til markedene. Endringer hos forbrukerne og i samfunnet har ført til bl.a. økt oppmerksomhet på klima/miljø, bærekraft, dyrevelferd, helse/ernæring og etikk, og man tilstreber å følge myndighetenes kostråd. Omdømme og tillit til informasjon som folk er ute etter, genererer trafikk til OEKs nettsider og profiler i sosiale media. Høy trafikk er viktig for å nå fram med kunnskap om kjerneproduktene, og dermed oppnå målene med aktivitetene. OEK sine nettsider og sosiale kanaler, inkludert MatPrat.no, Matstart.no, Mats og Youtube.no, hadde 71 mill. økter, en økning fra 66 mill. i 2021. Av denne aktiviteten oppnådde Matprat alene 65 mill. økter, mot 61 mill. økter året før.

Som et resultat av satsningen på bedre søkefunksjonalitet over mange år, oppnår MatPrat topp 3-plassering hos Google, som igjen resulterer i mer enn 100 000 ekstra besøk hvert år. Søk står i dag for over 86 prosent av trafikken til MatPrat.no. I 2022 oppnådde MatPrat en økning i trafikken med 29 prosent fra betalte søkeannonser sammenlignet med 2021, og en nedgang i klikkpris med 14,3 prosent. OEK mener at annonsene deres har vært mer kostnadseffektive og relevante enn de var i 2021.

Hovedsatsningen til OEK digitalt er MatPrat.no og tilhørende integrerte MatPrat-tjenester. Basert på innsikt og testing har OEK fortløpende utviklet og lansert nye tjenester på MatPrat.no, som for eksempel «Hva har du i kjøleskapet?» og «Ta sjansen». I tillegg er det forbedret og videreutviklet viktige eksisterende funksjoner som ukemenyen, filter, toppmenyen, søk, sortering og visuell historiefortelling. Dette er gjort for å øke brukervennligheten. OEK har også laget løsninger for å knytte andre kanaler tettere til nettsiden, for å eventuelt kunne innlemme innhold fra TikTok og Instagram, og promotere nyhetsbrev. Det er også startet en prosess for å forbedre området «Min MatPrat», både med tanke på brukervennlighet og nytteverdi.

I MatPrat-podden løftes MatPrat-ekspertene frem og deler kunnskap og inspirasjon om mat, matlaging og matproduksjon. Podkasten publiseres hver andre uke og tar for seg ulike tema hver gang. I 2022 ble det publisert til sammen 27 episoder, i tillegg til gjenbruk av spillelistene for sommer og jul. Til sammen hadde podkasten 70 700 avspillinger.

Det var i utgangspunktet avsatt 4,0 mill. kroner til kortsiktige tiltak på svin. På grunn av endring i markedsbalansen til underdekning på svin og overdekning og utfordrende markedsforhold på storfe høsten 2022, ble midlene til svin omdisponert til tiltak på storfe. Målet for tiltakene var å inspirere til matlaging med storfe.

OEK jobber også med omdømmebyggende tiltak for råvarene. Ernæring, kosthold og helse har også i 2022 vært et satsningsområde for OEK. OEK har gitt faktabasert informasjon om sunne matvaner, og hvilken plass egg og kjøtt har i et sunt og variert norsk kosthold. Den felles nordiske prosessen med revidering av nordiske næringsstoffanbefalinger (NNR2022) har OEK fulgt tett gjennom 2022. I samarbeid med Animalia har OEK gjennomgått alle kapitler og bakgrunnsartikler som har vært ute på høring. Det er levert innspill til flere høringer, også når det gjelder bærekraft. OEK har også vært synlig i samfunnsdebatten med kronikker, innlegg og i debattfora.

Innenfor temaet dyrevelferd har OEK arbeidet med å videreutvikle og forbedre sin kunnskapsbaserte forbrukerinformasjon om norsk husdyrproduksjon i egne kanaler. Formålet er å bidra til å øke innsikten og kunnskapsnivået, samt vise åpenhet om hvordan norsk husdyrproduksjon foregår. OEK har også levert innspill til regjeringens arbeid med ny stortingsmelding om dyrevelferd.

OEK har i 2022 videreutviklet, oppdatert og produsert nytt innhold til egne kanaler på bærekraftsområdet. OEK har også aktivt bidratt i samfunnsdebatten. Målet med arbeidet er å bygge faktabasert kunnskap, bidra til å nyansere debatten på en faglig forankret måte, og til å fremme kjennskap om klima- og bærekraftsarbeidet som skjer i landbruket.

Matsvinn er en betydelig bærekraftsutfordring som skaper engasjement hos mange forbrukere. I 2022 gikk opplysningskontorene i landbruket sammen for å redusere matsvinn i forbrukerleddet. Opplysningskontorene har også samarbeidet om et fagseminar med FoodLessons på Maihaugen, en koordinert matpakkekampanje i forbindelse med skolestart og om skoleverket Matopedia.

OEK har bidratt inn i flere forskningsprosjekter og utredninger.

Stiftelsen Norsk Mat mottar midler til generisk markedsføring av økologisk mat og jordbruk og til markedsføring av merkeordningen for norsk mat, Nyt Norge. For økologisk mat og jordbruk var tildelingen i 2022 på samme nivå som året før, mens den for Nyt Norge økte med 18,8 prosent.

“Til sammen hadde MatPrat-podden 70 700 avspillinger.

Opplysningsvirksomhet i kjøttsektoren fordeler seg på følgende hovedposter:

I kroner	**2022**	**2021**
Administrasjon/drift	22 637 093	20 665 966
Produksjon/marketing	19 061 706	19 605 050
Kommunikasjon/samfunnskontakt	4 708 930	4 854 725
Samfunnsaktør	5 073 939	4 279 952
Sum Opplysningskontoret for egg og kjøtt	51 481 668	49 405 692
Stiftelsen Norsk Mat – Generisk markedsføring av økologisk mat	800 000	800 000
Stiftelsen Norsk Mat – Nyt Norge	2 280 000	1 920 000
Sum opplysningsvirksomhet kjøtt	**54 561 668**	**52 125 692**

Bruk av midler til opplysningsvirksomhet og faglige tiltak for kjøtt i perioden 2018–2022:

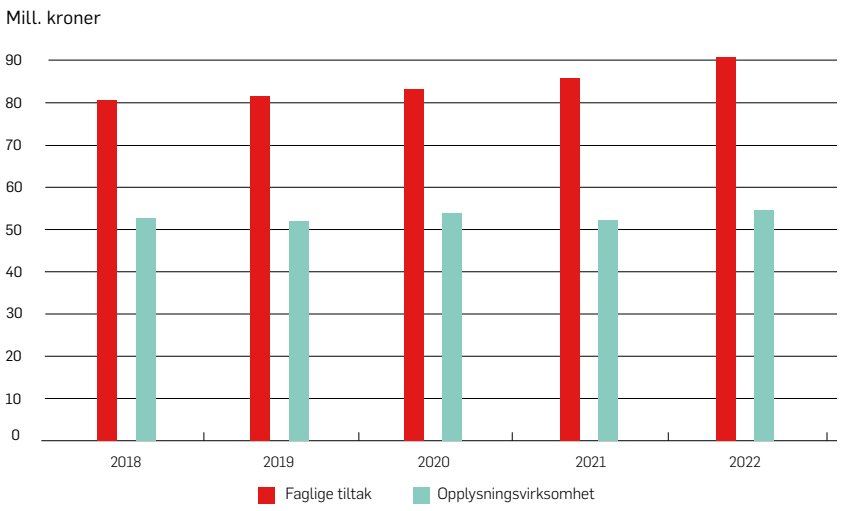

Fjørfe

Foto: Landbruksdirektoratet

2 900 tonn

I mai 2022 viste markeds-regulators prognose et samlet overskudd på ca. 2 900 tonn egg for 2022 før tiltak ble iverksatt, mot 600 tonn for 2021.

EGG
MARKEDSSITUASJONEN

2022 var et ufordrende år for eggnæringen med høy overkapasitet. Det ble gjennomført produksjonsdempende tiltak gjennom hele året og videre inn i 2023. Kostnadene for avsetningstiltak på egg har dermed vært mye høyere enn tidligere år.

I mai 2022 viste markedsregulators prognose et samlet overskudd på ca. 2 900 tonn egg for 2022 før tiltak ble iverksatt, mot 600 tonn for 2021. Årsaken til overskuddet på egg var trolig økt produksjon og noe nedgang i salget sammenlignet med året før. Det var derfor behov for markedsregulerende tiltak også i 2022. Omsetningsrådet vedtok et nytt tiltak som innebar et midlertidig opphold i eggproduksjonen for 13 eggprodusenter i 2022 og 2023. I tillegg til dette tiltaket, var førtidsslakting av verpehøner og skillevirksomhet (skille av eggehvite og -plomme) blant de viktigste tiltakene for å bedre balansen i eggmarkedet.

Produksjonen av egg holdt seg omtrent på samme nivå som året før, med en reduksjon på 0,1 prosent. Salget varierte gjennom året, og hadde totalt sett en reduksjon fra året før på 1,0 prosent.

Fugleinfluensa og Newcastlesyke er alvorlige smittsomme sykdommer for fjørfe som Mattilsynet og bransjen følger nøye med på. Hygienetiltak er viktige forebyggende tiltak. Det har vært et par tilfeller av smitte blant besetninger, og strenge tiltak har begrenset smittespredning. Dette har ikke fått konsekvenser for forsyningen i 2022.

Egg er underlagt volummodellen, der markedsregulator fastsetter planlagt gjennomsnittlig engrospris (PGE) for et halvår om gangen. For første halvår 2022 ble PGE satt til kr 21,20 per kg, opp fra 20,70 andre halvår 2021. Med bakgrunn i den høye kostnadsveksten for bøndene søkte Nortura om å endre PGE for første halvår. Dette ble innvilget av avtalepartene i jordbruket, og det ble derfor satt en ny PGE for egg for 1. halvår 2022 på kr 22,20 per kg, som gav en økning på ytterligere kr 1,00 per kg. I andre halvår økte PGE med 80 øre til kr 23,00 per kg.

PRODUKSJON, IMPORT OG EKSPORT

Eggpakkeriene mottok 65 221 tonn egg, som er tilnærmet uendret fra 2021. Engrossalget var på 65 321 tonn, mot 65 993 tonn året før, det vil si en reduksjon på 1,0 prosent. Underskuddet mellom leveranser til eggpakkeriene og engrossalg ble dekket av import gjennom internasjonalt avtalte kvoter. I tillegg kommer direktesalget av egg, som i 2021 utgjorde 8 110 tonn (tall for 2022 vil først foreligge mot slutten av 2023).

Importen av skallegg gikk ned i 2022 til 176 tonn, fra et uvanlig høyt nivå året før på 706 tonn. Eksporten var på 253 tonn, en økning fra 221 tonn i 2021. I tillegg var det noe import av eggprodukter, særlig eggealbumin (et eggeprotein).

OMSETNINGSAVGIFTEN

Det ble betalt inn 80,4 mill. kroner i omsetningsavgift på egg, med en sats på kr 0,80 per kg i første halvår og kr 1,50 per kg i andre halvår 2022. I tillegg ble det inntektsført renter med 0,3 mill. kroner og standardisert erstatning på 0,8 mill. kroner. Det ble brukt 73,7 mill. kroner på avsetningstiltak, inkludert administrasjonskostnadene og produksjonsregulerende tiltak, og 5,8 mill. kroner til fagtiltak, inkludert delfinansiering for byggingen av forsøkshuset for fjørfe ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU). Til opplysningsvirksomhet på egg ble det brukt 16,1 mill. kroner. Fondet for omsetningsavgift for egg var per 1. januar 2022 på 35,1 mill. kroner og per 31. desember 2022 på 16,7 mill. kroner.

AVSETNINGSTILTAK OG PRODUKSJONSREGULERENDE TILTAK

Året sett under ett hadde forholdsvis god balanse mellom tilførsel og etterspørsel, etter god hjelp fra markedsregulerende tiltak. Det ble lagt egg på reguleringslager gjennom året. Ved inngangen av året var reguleringslageret på 522 tonn, mens det ved utgangen av året var på 145 tonn. Kostnadene ved avsetningstiltak kom på 73,7 mill. kroner, over en dobling fra året før på 34,4 mill. kroner.

Førtidsslakting av verpehøner ble benyttet for å dempe produksjonen av egg i perioder. Omsetningsrådet ga tillatelse til å redusere eggproduksjonen med inntil 3 000 tonn, og om lag 2 780 tonn egg ble fjernet ved bruk av førtidsslakting. Dette var en økning fra 502 tonn i 2021.

Det nest største avsetningstiltaket målt i kroner, etter førtidsslakting, var priskompensasjon for eggehvite. Dette ble gitt for om lag 1 905 tonn eggehvite, en liten reduksjon fra rundt 1 914 tonn i 2021. Til spesialmarkeder ble det levert 648 tonn skallegg med prisnedskriving fra omsetningsavgiften, en liten reduksjon fra 614 tonn i 2021.

Det ble betalt inn 80,4 mill. kroner i omsetningsavgift på egg.

Fordeling av midler på avsetningstiltak i eggsektoren i 2021 og 2022:

I kroner	**2022**	**2021**
Kjølelagring	3 006 321	1 502 329
Kjøle-/fryselagring eggprodukter	260 428	125 916
Spesialmarkeder / skip i utenriksfart	1 949 099	1 843 183
Skillevirksomhet	24 396 461	22 002 396
Prisgevinst egg og eggprodukter	- 1 586 878	-169 620
Renter av kapitalutlegg	520 314	63 920
Førtidsslakting av verpehøns	25 844 301	4 605 232
Egg til miljøfôrproduksjon	10 553 682	-
Salg av overskuddsegg til eggproduksjon	3 200 000	-
Midlertidig opphold av eggproduksjonen	862 500	-
Markedsregulators administrasjonskostnader	4 732 021	4 419 635
Sum	**73 738 249**	**34 392 991**

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til avsetningstiltak for eggsektoren i perioden 2018–2022:

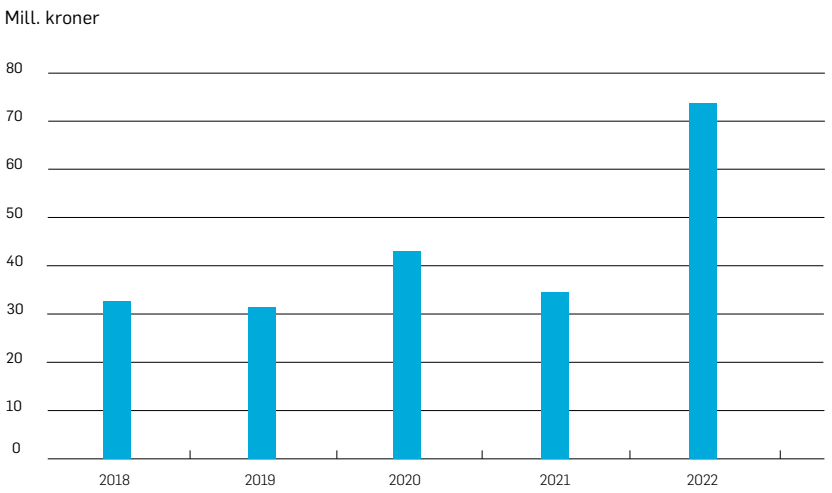

Foto: colourbox.com

FJØRFEKJØTT
MARKEDSSITUASJONEN

Etter at markedsreguleringen for fjørfekjøtt ble avviklet i 2007, blir det krevd inn omsetningsavgift bare for finansiering av faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.

Produksjonen av fjørfekjøtt endte på totalt 114 826 tonn, som er en liten nedgang på 0,7 prosent fra året før. Produksjonen har gått litt opp og ned de siste årene, men trenden over lengre tid har vært en økning i produksjonen drevet av sterk etterspørsel.

Slaktekyllingproduksjonen har kort produksjonssyklus og påvirkes raskt av endringer i etterspørselen. I Norge er det, i likhet med det man ser globalt, en sterk forbrukstrend etter hvitt kjøtt, da det er et relativt rimelig alternativ til mye annet kjøtt og anses å være magert og sunt.

Totalt ble det slaktet 105 057 tonn kylling, som utgjorde 91 prosent av alt fjørfeslakt. Kalkun er det nest største fjørfeproduktet i Norge, og utgjorde 7 prosent av total fjørfeproduksjon i 2022. I tillegg produseres det små mengder av annet fjørfe (høns, and, haner og gås).

Eksporten ble redusert med 12 prosent til 1 209 tonn i 2022. I 2020 var det imidlertid en økning i eksport til 1 778 tonn. Utførsel under ordningen utenlands bearbeiding (UB) inngår i tallene. Dette kjøttet blir gjeninnført som import av bearbeidede produkter som nuggets, burgere og kyllingvinger med mer.

Som beskrevet tidligere, under markedssituasjonen for egg, ble det i 2022 påvist både fugleinfluensa og Newcastlesyke i Norge. Utbruddene har hittil rammet få aktører, og i begrensede perioder og har dermed ingen vesentlig betydning for markedsforsyningen.

Produksjonen av fjørfekjøtt endte på totalt 114 826 tonn, som er en liten nedgang på 0,7 prosent fra året før.

OMSETNINGSAVGIFTEN

I 2022 ble det innbetalt om lag 31,9 mill. kroner i omsetningsavgift. Renteinntektene utgjorde om lag 0,2 mill. kroner. Omsetningsavgiften for fjørfekjøtt var på kr 0,28 per kg. Det ble brukt 11,6 mill. kroner til faglige tiltak, og delfinansiering av forsøkshuset for fjørfe ved NMBU. Til opplysningsvirksomhet ble det brukt 16,2 mill. kroner. Fondet for omsetningsavgift for fjørfe var per 1. januar 2022 på 20,6 mill. kroner, og per 31. desember 2022 på 24,4 mill. kroner.

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Faglige tiltak

Animalia driver faglig opplysningsvirksomhet overfor produsenter og bransjen som helhet med midler fra fondet for fjørfe og fondet for egg. Til faglige tiltak på egg og fjørfekjøtt ble det i 2022 brukt 17,4 mill. kroner. Av denne summen gikk 3,7 mill. kroner til delfinansiering av forsøkshuset for fjørfe ved NMBU. Kostnadene for 2022 ble fordelt med 5,8 mill. kroner til egg og 11,6 mill. kroner til fjørfekjøtt.

For Animalia tok arbeidet med dyrevelferdsspørsmål mye ressurser også i 2022.

I mer detalj har Animalia:

- driftet og videreutviklet dyrevelferdsprogrammene
- gjennomført syv etiske regnskap ved fjørfeslakteriene og seks ved slaktekyllingrugeriene
- avholdt båndkontrollkurs for fjørfeslakterier
- gjennomført fire kalibreringsbesøk med kurs/prøve for tråputeskåring
- avholdt kurs for helseovervåkningsveterinærer på eggproduksjon
- gjennomført fjørfenæringens handlingsplan mot resistente bakterier, med svært lav påvisning av resistens
- gjennomført prosjektet Foreldrevelferd
- gjennomført prosjektet Velferdshøna
- utført teknisk videreutvikling av fagsystemet HelseFjørfe
- holdt kurs for kyndig personell ved gassavliving i hus
- arbeidet med faglige problemstillinger rundt årsaker til dødelighet hos verpehøns, miljøberikelser og metoder for å vurdere dyrevelferd i aviarsystemer
- arbeidet med faglige problemstillinger rundt vagler til avlsdyr, beinhelse og fôring av oppalsdyr
- gitt faglige bidrag rundt beredskapssaker blant annet for fugleinfluensa og Newcastle syke hos fjørfe

Opplysningsvirksomhet
Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) driver forbrukerrettet, merkenøytral opplysningsvirksomhet for hele kjøtt- og eggsektoren, og finansieres fra tre fond for omsetningsavgifter: kjøtt, egg og fjørfekjøtt. Det vises til kapittelet for kjøtt for flere detaljer om OEKs arbeid.

Sesongbasert innhold har vist seg å være spesielt viktig for egg. I 2022 valgte OEK å være til stede med egg i deres digitale og sosiale kanaler gjennom hele året for å kontinuerlig treffe på sesonger og forbrukerbehov. Tiltakene inkluderte ukemenyer, betalt søk, innhold på ernæring og bærekraft inkludert matsvinn, samt mat- og merkedager. Prioriterte aktiviteter var påske, festmåneden mai, sommer, skolestart, høst, ung og jul, hvor egg ble profilert som en anvendelig råvare og med en sunnhet- og helseinngang.

Grunnet utfordrende markedssituasjon på egg ble det bevilget ekstra midler og tiltak for egg i september 2022. Målsettingen til OEK med den ekstra-bevilgningen var å øke salg av egg i butikk og mediemålene var rekkevidde og oppmerksomhet. OEKs erfaringer viser at de oppnår gode resultater digitalt. Aktiviteten var derfor betalte digitale uttak, i tillegg til en utendørs kampanje. Innholdet var middagsretter og bakst med egg. De to prioriterte målgruppene OEK kommuniserer til er unge som har flyttet hjemmefra og den generelle MatPrat målgruppen 18 – 40 år. De øvrige aktivitetene til OEK ut året hvor egg hadde en sentral rolle var blant annet som følger:

- MatStart, tilbake til skolehverdagen
- Matpakkesamarbeidet med opplysningskontorene
- Studentmat og smart bruk av matrester
- Kosthold
- Matsvinn, Hva har du i kjøleskapet

Kylling er en sentral råvare med fast plass i ukesmenyene fra MatPrat, som er et viktig tiltak for å oppnå trafikkmålene for råvarene og synliggjøre råvarene som en del av et sunt og bærekraftig kosthold. I 2022 utarbeidet OEK en film om slaktekylling hvor man følger et innsett av daggamle kyllinger på gård og fram til slakteri. Som støtte til denne filmen ble det også produsert en serie med fag-artikler. Formålet med filmen var å bidra til å øke innsikten og kunnskapsnivået, samt vise åpenhet om hvordan norsk kyllingproduksjon foregår.

I tillegg til midler til OEK mottar Stiftelsen Norsk Mat midler til opplysnings-virksomhet, for generisk markedsføring av økologisk mat og jordbruk og til det generiske opprinnelsesmerket for norsk mat, Nyt Norge. For økologisk mat og jordbruk var tildelingen i 2022 på samme nivå som året før, mens den for Nyt Norge økte med 18,8 prosent.

Grunnet utfordrende markedssituasjon på egg ble det bevilget ekstra midler og tiltak for egg i september 2022.

Kostnader til opplysningsvirksomhet i eggsektoren i 2022 og 2021:

I kroner	**2022**	**2021**
Administrasjon/drift	5 582 088	4 968 143
Konseptutvikling, produksjon og marketing	7 647 749	4 556 462
Kommunikasjon og samfunnskontakt	1 381 766	1 087 022
Samfunnsaktør	1 075 771	1 269 252
Sum Opplysningskontoret for egg og kjøtt	**15 687 375**	**11 880 878**
Stiftelsen Norsk Mat, generisk markedsføring av økologisk mat	100 000	100 000
Stiftelsen Norsk Mat, Nyt Norge	285 000	240 000
Sum	**16 072 375**	**12 220 878**

Kostnader til opplysningsvirksomhet i fjørfekjøttsektoren i 2022 og 2021:

I kroner	**2022**	**2021**
Administrasjon/drift	6 813 107	5 849 690
Konseptutvikling, produksjon og marketing	5 716 431	5 151 164
Kommunikasjon/samfunnskontakt	1 630 165	1 415 935
Samfunnsaktør	1 326 703	1 467 054
Sum Opplysningskontoret for egg og kjøtt	**15 486 407**	**13 883 843**
Stiftelsen Norsk Mat, generisk markedsføring av økologisk mat	175 000	175 000
Stiftelsen Norsk Mat, Nyt Norge	498 750	420 000
Sum	**16 160 157**	**14 478 843**

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet i egg- og fjørfesektoren i perioden 2018–2022:

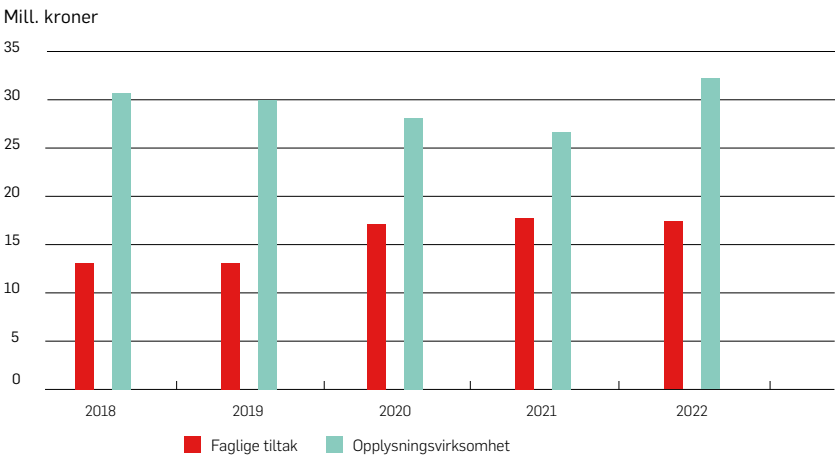

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak for egg og fjørfe i perioden 2021–2022:

I kroner	**2022**	**2021**
Egg	5 753 333	5 799 408
Fjørfe	11 636 000	12 009 000

Hagebruks-produkter og poteter

Foto: Landbruksdirektoratet

MARKEDSSITUASJONEN

Sesongen 2022 var preget av gode dyrkingsforhold, men med variasjon mellom landsdelene. Økte kostnader på blant annet strøm og annen energi, transport og gjødsel førte til utfordringer for grøntbransjen. På grunn av de økte strøm-kostnadene, og usikkerhet rundt prisnivået gjennom vinteren, valgte flere produsenter å ikke starte opp vinterproduksjon av tomater, med unntak av noen små mengder spesialsorter.

Ved inngangen til 2022 var det en økning i lagerbeholdningene for de aller fleste grønnsakene sammenlignet med samme tidspunkt året før. Ved årsslutt hadde markedet i større grad stabilisert seg, og innrapporterte lager dekket behovet godt.

Potetavlingen i 2022

Avlingsprognosen for poteter, basert på graveprøver hos representative potet-produsenter i uke 35, viste at det på landsbasis kunne forventes en potetavling som var 7,8 prosent høyere i 2022 enn i 2021. Det kunne forventes en avling som var 14 prosent høyere enn gjennomsnittet for årene 2002–2021.

Etter at potetene er høstet registreres lagerbeholdningene. Ved tellingen 1. november ble det registrert totalt 176 203 tonn klasse 1 på lager, mot 166 139 tonn og 152 403 tonn på samme tid i henholdsvis 2021 og 2020. Ved dette tids-punktet var det med andre ord vel 6 prosent mer på lager enn i 2021, og ca. 16 prosent mer enn i 2020. Dette er totaltall der både poteter til ordinært konsum og til industriell bruk inngår.

Det er bare adgang til å iverksette reguleringstiltak for poteter til ordinært konsum. Kvantumet poteter til ordinært konsum ved tellingen 1. november lå litt under nivået på samme tidspunkt i 2021 og nesten identisk med kvantumet i 2020. Det er Grøntprodusentenes Samarbeidsråd (GPS) som gjør en vurdering av behovet for å iverksette avsetningstiltak for matpoteter så snart resultatet av beholdningsregistreringen av matpoteter foreligger. I 2022 vurderte GPS at det ikke var behov for å iverksette avsetningstiltak for matpoteter.

En god fruktsesong
Årets fruktsesong var totalt sett en god sesong med en totalavling på 10 547 tonn. Epler, moreller og pærer gav gode avlinger, mens plommeavlinga ble halvert sammenlignet med 2021.

Epleavlingene sviktet på Vestlandet, men gode avlinger på Østlandet kompenserte for nedgangen på Vestlandet. Total avlingsmengde av eple klasse 1 var 8 600 tonn, mot 10 313 tonn i 2021 og 6 052 tonn i 2020. 1 901 tonn epler ble reguleringslagret, mens 199 tonn ble levert til fabrikk. Tallene for 2021 var hhv. 2 765 og 1 244 tonn.

Målprisuttak for poteter, frukt og grønnsaker
I jordbruksavtalen for 2021–2022 ble det avtalt målpriser for tolv kulturer (mapoteter, epler og ti grønnsaksslag). Landbruksdirektoratets statistikk viser at poteter oppnådde priser som gav nesten 13,4 mill. kroner høyere inntekter enn det målprisen la opp til. For resterende frukt og grønnsaker oppnådde produsentene priser som ga 99,7 mill. høyere produksjonsinntekter enn hva målprisen hadde gitt. Epler var den eneste kulturen som ikke oppnådde målpris. Her var verdiuttaket i markedet 0,9 mill. kroner lavere enn det målprisen la opp til.

I avtaleåret 2022–2023 oppnådde produsentene målpris for åtte av tolv produkter i andre halvår 2022. Potet, blomkål, isbergsalat og epler oppnådde ikke målpris. For poteter ga prisoppnåelsen en inntekt som lå 0,3 mill. kroner lavere enn det målprisen la opp til, mens den for epler ga nesten 5 mill. kroner lavere inntekt dette halvåret.

OMSETNINGSAVGIFTEN
Midlene til avsetningstiltak, faglige tiltak og opplysningsarbeid i hagebruksektoren blir i sin helhet bevilget over jordbruksavtalen. For 2022 ble det bevilget 31,4 mill. kroner på underposten avsetningstiltak hagebruk.

Til faglige tiltak og opplysningsarbeid ble fondet for omsetningsavgift hagebruk belastet med 27,5 mill. kroner. Det ble gjennom året brukt i alt 2,2 mill. kroner til avsetningstiltak i eple og til administrasjon av avsetningstiltak i eple og matpoteter. Fondet for omsetningsavgift hagebruk ble belastet med i overkant av én mill. kroner til Omsetningsrådets administrasjon og drift.

Inkludert rente for 2022 på 128 268 kroner, var fondet ved årets slutt på 10,1 mill. kroner, mot 9,3 mill. kroner året før.

Foto: Landbruksdirektoratet

AVSETNINGSTILTAK

GPS administrerer avsetningstiltakene på grøntområdet. I 2022 vedtok Landbruksdirektoratet, i tråd med delegert myndighet fra Omsetningsrådet, at inntil 2 500 tonn epler kunne reguleringslagres. Dette ga en kostnad på drøyt 1,3 mill. kroner til reguleringslagring av 1 283 tonn epler. Det ble gjennomført fabrikklevering av 199 tonn epler kl. 1 høstet i 2022. Tilskuddet til fabrikklevering utgjorde om lag 0,3 mill. kroner. Det ble ikke gjennomført reguleringstiltak for potet.

Utgifter til avsetningstiltak på grøntområdet i 2021 og 2022:

I kroner	**2022**	**2021**
Reguleringslagring av epler	1 330 700	2 843 400
Fabrikklevering av epler	318 618	1 993 584
Administrasjon	570 571	552 560
Sum	**2 219 889**	**5 389 544**

Det ble gjennomført fabrikklevering av 199 tonn epler kl. 1 høstet i 2022.

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til avsetningstiltak for hagebruksprodukter de fem siste årene:

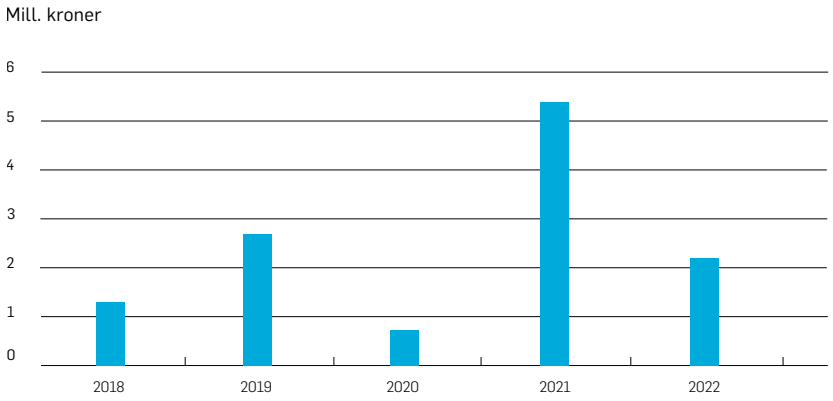

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Faglige tiltak

Til faglige tiltak på grøntområdet ble det utbetalt i underkant av 1,7 mill. kroner for tiltak utført i 2022.

Hovedpostene er spesifisert slik:

I kroner	**2022**
GrøntProdusentenes Samarbeidsråd (GPS)	910 000
Fruktlagerinspektøren	606 323
Fagforum Potet	180 000
Sum	**1 696 323**

GPS gjennomførte, etter samme opplegg som tidligere år, produsentrettet rådgiving for å bedre markedstilpasningen for hagebruksproduktene og å bedre produktkvaliteten. GPS gjennomfører også de ukentlige prismøtene og utarbeidelsen av ukentlige markedsmeldinger. Virksomheten er delvis finansiert som faglig tiltak.

Fruktlagerinspektøren er ansatt i GPS. Stillingen utgjør et halvt årsverk og er i sin helhet finansiert som faglig tiltak. Inspektøren driver rådgivning overfor fruktlagrene for å fremme kvalitet og produksjonstilpasning. Han koordinerer også arbeidet med markedsbalanseringstiltak, utarbeider prognoser, og deltar på møter i produsentlag.

Fagforum Potet (FFP) har som mål å øke ressursutnyttelsen innen forskning, utvikling og rådgivning, og økt verdiskaping for norske poteter. FFP er et samarbeidsprosjekt mellom Norsk institutt for bioøkonomi, Norsk Landbruksrådgiving og store deler av potetbransjen. I 2022 fortsatte Fagforum Potet arbeidet med rekruttering til potetsektoren, samt videreutvikling av nettstedet www.potet.no. I tillegg avholdt FFP bransjemøte hvor blant annet prosjektresultater, bærekraft og settepotetkvalitet var tema. I tillegg var FFP delaktig i oppstarten av flere forskningsprosjekter innen temaet potet.

Opplysningsvirksomhet
Det ble bevilget i overkant av 25,8 mill. kroner i tilskudd til opplysningsvirksomhet gjennom midler fra fondet for omsetningsavgift hagebruk i 2022. Tilskuddene ble gitt til Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG), samt til opplysningsvirksomhet i regi av Stiftelsen Norsk Mat.

Fordeling av midler til opplysningsvirksomhet i hagebruksektoren:

I kroner	**2022**	**2021**
Opplysningskontoret for frukt og grønt	23 916 808	23 919 550
Stiftelsen Norsk Mat, markedsføring av Nyt Norge	1 425 000	1 200 000
Stiftelsen Norsk Mat, økologisk informasjonsvirksomhet	500 000	500 000
Sum	**25 841 808**	**25 619 550**

Opplysningskontoret for frukt og grønt er en merkenøytral stiftelse som skal bidra til å stimulere til økt totalforbruk av frisk frukt, friske bær og grønnsaker i Norge. OFG finansieres via den kollektive dekningen av omsetningsavgift på hagebruksprodukter som bevilges over Jordbruksavtalen. I tillegg mottar OFG midler fra Helsedirektoratet som finansierer Skolefruktordningen.

OFG sin visjon er at frukt og grønt skal være naturlig til alle måltider. OFG skal være en aktiv part for at nasjonale målsettinger for grøntsektoren og for helsesektoren skal nås. Ambisjonen er fem om dagen for hele befolkningen. OFG har også et fokus på norske varer, spesielt i norsk sesong. I tillegg skal OFG arbeide for å sikre potetens posisjon som en del av et balansert norsk kosthold.

OFG drifter nettsiden Frukt.no som bidrar med inspirasjon og oppskrifter. Nettsiden inneholder også temasider om frukt, bær og grønnsaker, norske råvarer i sesong og informasjon om hvordan forbrukerne kan redusere matsvinn. Frukt.no inneholder også statistikk om omsetning og forbruk av frukt, bær og grønnsaker. I tillegg er OFG til stedet på Facebook, Instagram og TikTok.

27,5 mill.

27,5 mill. kroner ble bevilget til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet hagebruk for 2022.

OFG har en rekke aktiviteter rettet mot barn og unge og mot ulike deler av verdikjeden. De arrangerer for eksempel NM i frukt og grønt Dagligvare, Årets grønne kokk og flere fagdager om aktuelle temaer og presentasjon av forbruksstatistikk. OFG samarbeider med de andre opplysningskontorene om temaene matpakke og matsvinn. I tillegg samarbeider de med Grøntprodusentenes Samarbeidsråd og Stiftelsen Norsk Mat om kampanjer på ulike norske grønnsaker. For mer informasjon om OFG sine aktiviteter vises det til deres årsrapport for 2022.

Hovedposter for bruk av omsetningsavgiftsmidler i OFGs regnskap for de to siste årene:

I kroner	**2022**	**2021**
Administrasjon	10 091 913	10 387 166
Langsiktige holdningskampanjer	850 508	1 056 431
Forbrukerkommunikasjon	8 923 129	8 274 675
Markedsundersøkelser	1 029 500	1 059 352
Presseaktiviteter	2 063 293	2 273 710
Samarabeidsprosjekter	518 945	464 624
Videreutvikling av web m.m	439 520	403 592
Sum	**23 916 808**	**23 919 550**

Stiftelsen Norsk Mat driver generisk informasjonsvirksomhet for økologisk mat og jordbruk. Dette finansieres av omsetningsavgiftens midler, samt midler avsatt over jordbruksavtalen. I 2022 ble det utbetalt totalt 2,5 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til dette formålet, og fondet for omsetningsavgift hagebruk bidro med 0,5 mill. kroner til aktiviteten.

Stiftelsen Norsk Mat drifter også det generiske opprinnelsesmerket for norsk mat, Nyt Norge. Merkeordningen skal gjøre det enkelt for forbrukerne å velge norske matvarer i butikken. Markedsføringen av Nyt Norge finansieres blant annet via omsetningsavgiftsmidler. I 2022 utgjorde dette totalt 7,1 mill. kroner, og fondet for omsetningsavgift hagebruk bidro med 1,4 mill. kroner til aktiviteten.

Bruk av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet for hagebruk 2018–2022:

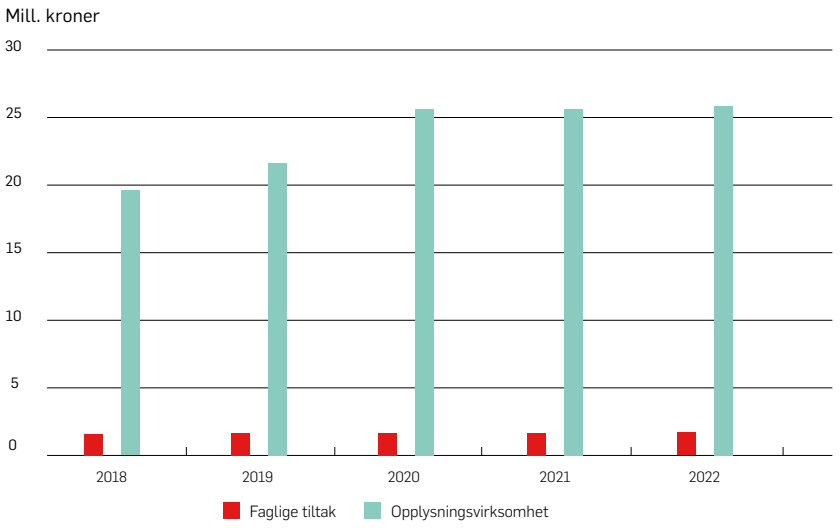

Korn

Foto: Landbruksdirektoratet

MARKEDSSITUASJONEN

Kornmottakene tok imot 1 134 500 tonn salgskorn inkludert oljefrø, erter og åkerbønner fra innhøstingen i 2021. Hvete utgjorde 248 800 tonn, derav 186 000 tonn mathvete, tilsvarende ca. 75 prosent.

Høsten 2021 gav jevnt over gode kornavlinger, selv om hveteavlingen var ca. 50 000 tonn under snittet de siste fem årene. Godt vær under innhøstingen resulterte i høy andel mathvete.

Klassefordeling av matkorn av 2021-avlingen per mai 2022:

	Kvantum (tonn)	Fordeling (%)
Klasse 1	57 000	30,6
Klasse 2	34 000	18,3
Klasse 3	51 000	27,4
Klasse 4	26 000	14,0
Klasse 5	18 000	9,7
Sum	**186 000**	**100,0**

Det ble overlagret 38 700 tonn hvete klasse 1 fra kornåret 2020/2021, som ble frigjort til bruk fra oktober 2021.

Som vanlig var det kun små avvik mellom målpris og noteringspris for kornåret 2021/2022, se tabell under.

Målprisene er gjengitt i tabellen nedenfor, i øre per kilo:

	Målstyringspris	Oppnådd noteringspris	Avvik
Mathvete	380	378	-2
Matrug	332	333	1
Bygg	316	314	-2
Havre	293	292	-1
Oljefrø	638	637	-1

Prognosen for 2022-avlingen per 10. mai 2023 tilsier et salgskvantum, inklusive erter, oljefrø og åkerbønner, på 1 396 500 tonn. Av dette er 383 000 tonn hvete, derav 273 000 tonn og 71 prosent matkorn. Reguleringskostnadene for 2022-avlingen blir med unntak av 2 922 000 kroner til nedskriving av mathvete til fôr, som er utbetalt i 2022, resultatført i 2023.

OMSETNINGSAVGIFTEN

Omsetningsavgiften ble fastsatt til kr 0,025 per kg korn og oljefrø for perioden 1. juli 2021 til 30. juni 2022, og til kr 0,02 per kg for perioden 1. juli 2022 til 30. juni 2023. Satsene lå innenfor rammene for maksimalsatsene, som var kr 0,04 per kg for 2021/2022-sesongen og kr 0,025 per kg for 2022/2023-sesongen.

For kornåret 2021/2022 ble det innbetalt 28,4 mill. kroner i omsetningsavgift på korn og oljefrø. I kalenderåret 2022 er det innbetalt 27,6 mill. kroner. Saldo for fondet per 1. januar 2022 var på 35,6 mill. kroner. Fondet ble godskrevet med 0,3 mill. kroner i renter for 2022. Fondet for omsetningsavgift på korn var ved årets slutt på 50,4 mill. kroner.

Foto: Landbruksdirektoratet

AVSETNINGSTILTAK

Kornåret 2021/22

Kompensasjon for reguleringskostnader ved overlagring godtgjøres på bakgrunn av godkjente bud i anbudskonkurranse. Det ble for kornåret 2021/2022 meldt inn 25 950 tonn mathvete klasse 1 for overlagring, til en kompensasjon på kr 440 per tonn, tilsvarende 11,4 mill. kroner.

Prisgevinsten er beregnet ut fra endringer i målpris og prisnedskrivingstilskudd fastsatt i jordbruksavtalen 2022. Målprisen ble satt til kr 4,80 per kg for mathvete, en økning på kr 1,00 per kg fra 2021. Prisnedskrivingstilskuddet ble satt til kr 1,401 per kg, en økning på kr 0,55 per kg fra 2021. Prisgevinsten for overlagret kvantum ble dermed ett øre høyere per kg enn reguleringskostnaden, tilsvarende, tilsvarende 11,7 mill. kroner.

Det var ingen prisnedskriving av matkorn til fôr i kornåret 2021/2022.

Kornåret 2022/2023

Avsetningstiltakene iverksettes normalt i 2. halvår av kornåret, og blir dermed kostnadsført i regnskapsåret etter at kornet er høstet.

Avlingen i 2022 var stor, og FKA har godkjent prisnedskriving av 20 000 tonn mathvete klasse 4 til fôr til en samlet kostnad på 8,0 mill. kroner etter anbudsinvitasjon i september 2022. I tillegg godkjente FKA nedskriving av 18 000 tonn mathvete klasse 1 og 2, og 8 000 tonn matrug til fôr i november til en kostnad på hhv. 11,1 mill. kroner og 5,4 mill. kroner.

FKA har i 2022 utbetalt 2 922 000 kroner for septembertiltaket, som dermed er regnskapsført i 2022.

Utgifter til avsetningstiltak i kornsektoren 2021 og 2022:

I kroner	**2022**	**2021**
Overlagring, netto	-259 500	10 879 600
Nedskrivning til fôrkorn	2 922 000	13 823 170
Administrasjon	5 900 425	5 277 393
Sum	**8 562 925**	**29 980 163**

I tillegg påløp det rentekostnader i fondets favør knyttet til kapitalutlegg på 10 937 kroner i 2022.

Det var ingen prisnedskriving av matkorn til fôr i kornåret 2021/2022.

FAGLIGE TILTAK OG OPPLYSNINGSVIRKSOMHET

Opplysningskontoret for brød og korn ble avviklet 31. desember 2020. Korn-, mølle- og bakerbransjen er enige om en videreføring av generisk opplysningsvirksomhet for brød og korn gjennom tjenestekjøp. Virksomheten er finansiert med midler fra fondet for omsetningsavgift på korn og midler fra mølle- og bakerbransjen. Samlet bidrag fra bransjen i 2022 var på 2,2 mill. kroner. Over fondet for omsetningsavgift på korn ble det bevilget 2,2 mill. kroner.

Det ble anvendt i alt 2,5 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til generisk markedsføring av økologisk mat, hvorav fondet for omsetningsavgift på korn bidro med 75 000 kroner. Videre ble det anvendt totalt 7,1 mill. kroner fra omsetningsavgiftens midler til markedsføring av den nasjonale merkeordningen Nyt Norge. Fondet for omsetningsavgift på korn bidro med 213 750 kroner til aktiviteten.

I tillegg bidrog fondet for omsetningsavgift korn til faglige tiltak gjennom prosjektene Partnerskap for norsk matkorn og planteproteiner, Prohøst og Økt og markedsrettet produksjon av belgvekster med hhv. 400 000 kroner, 50 000 kroner og 50 000 kroner.

Opplysningsvirksomhet i kornsektoren de to siste årene:

I kroner	**2022**	**2021**
Opplysningsvirksomhet for brød og korn	2 185 587	2 100 000
Matmerk, nasjonal merkeordning, «Nyt Norge»	213 750	180 000
Matmerk, generisk markedsføring av økologisk mat	75 000	75 000
Sum	**2 474 337**	**2 355 000**

Bruk av midler til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet for korn i perioden 2018–2022:

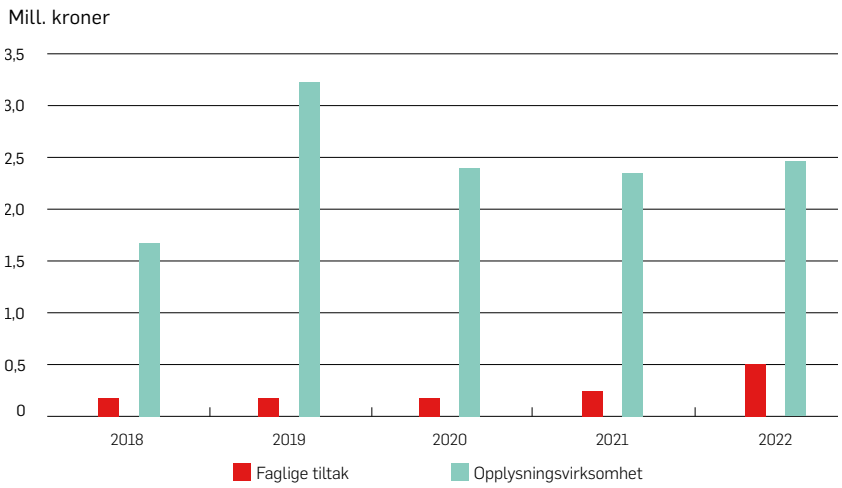

REGNSKAP FOR OMSETNINGS-AVGIFTENE

Foto: Landbruksdirektoratet

Resultatregnskap 2022

Mottatte omsetningsavgifter, overprod.avgift og bevilgninger (hele tusen kroner)	**Spesifikasjon i noter**	**2022**	**2021**
Mottatt omsetningsavgift	1	358 910	428 336
Mottatt overproduksjonsavgift	1	56 884	40 314
Andre inntekter	1	33 293	34 187
Sum inntekter	**1**	**449 087**	**502 837**
Avsetningstiltak og adm.kostnader markedsregulator	1	233 050	218 273
Faglige tiltak	1	121 785	117 939
Opplysningsarbeid	1	133 756	125 567
Opplysningsarbeid økologisk markedsføring	1	2 500	2 500
Opplysningsarbeid Nyt Norge	1	7 125	6 000
Statlig oppkjøp av melkekvoter	1	337	147
Tap på fordringer	1	1 070	2 508
Sum bevilgninger	**1**	**499 621**	**472 933**
Disponible omsetningsavgiftsmidler		-50 535	29 904
Kostnader fagsystem kvote	2	0	11 449
Administrasjons- og andre kostnader	2	26 075	25 528
Finansinntekter	1	4 083	1 835
Årsresultat	**1**	**-72 526**	**-5 239**

Balanse per 31.12.2022 (i tusen kroner)

Eiendeler	Spesifikasjon i noter	2022	2021
Omløpsmidler:			
Forskutterte midler	3	7 735	8 195
Driftskredittlån	4	220 000	34 000
Utestående fordringer	5	94 668	130 531
Bankinnskudd		175 910	383 248
Sum omløpsmidler		**498 313**	**558 482**
Sum eiendeler		**498 313**	**558 482**

Gjeld og fondskapital	Spesifikasjon i noter	2022	2021
Fondskapital	1	436 085	508 611
Bevilgede, ikke utbetalte midler	6	34 162	14 272
Kortsiktig gjeld	7	0	5 231
Leverandørgjeld	7	27 198	27 861
Forskudd fra markedsregulatorer	7	0	0
Annet	7	868	0
Sum kortsiktig gjeld		**62 228**	**47 364**
Sum gjeld og fondskapital		**498 313**	**558 482**

Oslo, 31.12.2022

22. mai 2023

BJØRG TØRRESDAL

THEA SUSANNE SKAUG

BJØRN GIMMING

VEGARD VIGDENES

MARIT HAUGEN

TRINE HASVANG VAAG

ARNFINN HONGSETH

ANNE BERIT AKER HANSEN

ANNE JØDAHL SKUTERUD

KRISTIN TARALDSRUD HOFF

BJØRN-OLE JUUL-HANSEN

JØRN ROLFSEN

adm. direktør

NINA STRØMNES RODEM

seksjonssjef

Noter til regnskap for omsetningsavgiftene

Årsregnskapet omfatter innkreving av avgifter etter omsetningsloven samt anvendelse og forvaltning av disse avgiftene.

Prinsipper
Årsregnskapet for Omsetningsrådet er utarbeidet etter lov om årsregnskap (regnskapsloven), og følger regnskapsprinsippene i regnskapsloven §4-1.

Oppstillingen av resultatregnskapet viser inntekter og utgifter til Omsetningsrådet og periodens resultat.
Oppstillingen av balansen viser eiendeler samt kapital og gjeld.

ANVENDTE REGNSKAPSPRINSIPPER
Inntekter
Omsetningsavgiftene regnskapsføres når de er opptjent, altså etter hvert som de faktureres produsenter, omsetningsledd og det offentlige. Opptjente, men ikke innbetalte avgifter per 31.12. periodiseres.

Kostnader
Kostnader regnskapsføres som hovedregel i samme periode som tilhørende inntekt. I de tilfellene det ikke er en klar sammenheng mellom utgifter og inntekter fastsettes fordelingen etter skjønnsmessige kriterier.

Omløpsmidler
Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Utestående fordringer balanseføres til pålydende.
(Tall i tusen kroner).

Note 1 – Fondskapital for omsetningsavgiftene per 31.12.22 og årets endring

Sektor	Fondskapital 1.1.22	Mottatte oms.-avgifter	Bevilgninger	Rente-inntekter	Inndekn. adm. kostn.	Andre endringer i fondskapital	Endring i fonds-kapital	Fondskapital 31.12.22
Kjøtt	283 860	169 115	209 089	2 754	3 742		-40 961	242 898
Egg	35 138	81 201	95 564	317	3 310	-1 070	-18 426	16 712
Fjørfe	20 640	31 923	27 796	165	576		3 717	24 357
Pels	45	1	46	0	0		-45	0
Grønt	9 296	31 400	29 758	127	1 007		762	10 058
Korn	35 585	27 616	11 526	341	1 583		14 848	50 433
Melk	124 047	107 830	124 436	372	15 850	-337	-32 421	91 627
Kvoteordn. Melk	0						0	0
Sum	**508 611**	**449 087**	**498 215**	**4 076**	**26 067**	**-1 406**	**-72 526**	**436 085**

[1] Det var ingen innkreving av omsetningsavgift på pels i 2022, og sektoren deltok ikke i markedsbalanseringsordningen. Fondet ble avsluttet i juni 2022, og restsaldo ble utbetalt til Norges Pelsdyralslag.

[2] Inkl. overproduksjonsavgift på 56,884 mill. kroner

Note 2 – Administrasjons- og andre kostnader

	2022	2021
Sekretariatskostnader	12 995	12 728
Driftskostnader Omsetningsrådet	1 402	1 352
Administrasjon kvoteordningen for melk	11 670	11 430
Fagsystem melkekvote (DISKO)	0	11 449
Tap på fordringer	1 070	2 508
Sum administrasjonskostnader	**27 137**	**39 467**

Note 3 – Forskutterte midler

	2022	2021
Tine SA	3 989	6 496
Nortura SA Fjørfe	14	116
Opplysningskontoret for frukt og grønnsaker (OFG)	3	0
Grøntprodusentenes Samarbeidsråd GPS	162	0
Felleskjøpet Agri SA	3 566	1 582
Sum	**7 735**	**8 195**

Note 4 – Driftskredittlån

	2021	2020
Nortura SA Kjøtt per 31.12.	220 000	34 000
Sum	**220 000**	**34 000**

Renter Nibor 3 mnd + 0,9 prosent rente
Inntektsførte renter i 2022 er 1,4 mill kroner

Note 5 – Utestående fordelt per sektor

	2022	2021
Utestående kjøtt	9 830	46 052
Utestående fjørfe	17	2 646
Utestående egg	21 790	14 559
Utestående melk	55 947	61 946
Utestående pels	0	109
Utestående korn	0	962
Mellomværende Landbruksdirektoratet	1 655	0
Annet	5 428	4 256
Sum	**94 668**	**130 531**

Note 6 – Bevilgede, ikke utbetalte midler

	2022	2021
Nortura SA kjøtt	18 278	3 052
Nortura SA egg	14 531	9 074
Grøntprodusentenes Samarbeidsråd GPS	0	343
DAVA Foods Norway	338	632
Norges Pelsdyrlag	0	400
Diverse mottakere	819	772
Synnøve Finden	196	0
Sum	**34 162**	**14 272**

Note 7 – Annen kortsiktig gjeld

	2022	2021
Forskningsavgift	868	0
Kortsiktig gjeld	0	5 231
Leverandørgjeld	27 198	27 861
Sum	**28 066**	**33 092**

Note 8 – Kontantstrømanalyse

	2022	2021
Resultat av virksomheten	-72 526	-5 239
Midlene anvendt til:		
Endringer av kortsiktig gjeld mv	20 096	-483 460
Endringer av andre utestående fordringer	0	0
Endring likviditet Kvoteordningen for melk	0	0
Endring av utestående driftskreditt	-186 000	85 000
Endringer av utestående fordringer på avgifter mv	30 632	133 416
Endringer forskutterte midler til organisasjonene	461	-2 030
Endringer av likvider gjennom året	-207 338	-272 313
Likvider 1.1.	**383 248**	**655 562**
Likvider 31.12	**175 910**	**383 249**

Kontantstrømsanalysen er satt opp etter indirekte metode og viser med utgangspunkt i resultatet hvordan midler er anvendt gjennom året. Oppstillingen for 2022 viser et resultatmessig underskudd og redusert likviditet.

Note 9 – Resultatregnskap for kvoteordningen for melk, i kroner

	2022	Note	2021
Kvotesalg, ku	20 332 800	1)	16 412 068
Kvotesalg, geit	0	1)	0
Gebyrinntekter	0	2)	0
Overføring fra Omsetningsrådet	336 511		147 411
Sum inntekter	**20 669 311**		**16 559 479**
Oppkjøp melkekvote, ku	20 172 900	3)	16 344 764
Oppkjøp melkekvote, geit	605 368	3)	267 196
Annen kostnad	-1		2 693
Gebyrer overført Landbruksdirektoratet	0	2)	0
Gebyrer	5 754	4)	7 275
Sum kostnader	**20 784 021**		**16 621 928**
Renteinntekter	114 709	4)	62 449
Netto finansposter	114 709		62 449
Underskudd overført til Omsetningsrådet	0		0
Årsresultat	**0**		**0**

Balanse, i kroner

	2022	Note	2021
Innestående DNB	26 855 168	4)	22 998 615
Kundefordringer	0		0
Offentlige avgifter (til gode mva.)	5 428 432		4 256 307
Mellomværende klient 37	0		0
Sum eiendeler	**32 283 600**		**27 254 922**
Leverandørgjeld	26 158 739	3)	20 793 550
Offentlige avgifter (mva.)	0		0
Egenkapital (EK)	0	5)	0
Mellomværende klient 37	6 124 860		6 461 372
Overføring mellom år	0		0
Sum gjeld og egenkapital	**32 283 600**		**27 254 922**

Noter til regnskap for kvoteordningen for melk

PRINSIPPNOTE

Inntektene bokføres når kvotene faktureres. Utgiftene bokføres når de påløper og betales ved forfall. Det vil si at det kan foreligge kundefordringer (kvotekjøp som ikke er forfalt og kvotesalg som ikke er forfalt) og leverandørgjeld ved årsskiftet (påløpte kostnader som ikke er forfalt).

Note 1

Posten omfatter salg av kumelkkvote fra staten. I jordbruksoppgjøret 2022 ble det bestemt at kumelkkvote som staten har kjøpt, skulle selges ut igjen. Geitemelkkvote ble ikke solgt ut igjen.

	Antall kjøpere	Kjøpt mengde, liter	Pris per liter, kr	Totalt, kr eks. mva
Salg av grunnkvote fra staten 2022	2 102	5 083 200	4,00	20 332 800,00

Inkludert i disse tallene er det salg til én aktør som fikk kjøpe «rovviltkvote» i 2022. Vedkommende fikk tilsagn om 179 000 liter grunnkvote til 4 kroner per liter, totalt kroner 716 000 eks. mva.

Note 2

Landbruks- og matdepartementet har i fastsettelsesbrev av 1. juni 2022, vedtatt endringer i kvoteforskriften og opphevet gebyret ved kjøp av grunnkvote fra staten. Dermed var det ingen gebyrinntekter for 2022.

Note 3

Regnskapstallene for kvotekjøp gjelder utbetaling av oppgjør for kumelkkvote og geitemelkkvote staten kjøpte i 2022.
Prisen staten betalte var kr 4 per liter.
Utbetalingen skjedde 13. januar 2023.

	Antall selgere	Oppkjøpt mengde, liter	Pris per liter, kr	Totalt, kr eks. mva.
Oppkjøp av kumelkkvote 2022	110	5 043 225	4,00	20 172 900,00
Oppkjøp av geitemelkkvote 2022	7	151 342	4,00	605 368,00

Note 4

Fondets midler er plassert på rentebærende konto i DNB på samme vilkår som øvrige fond under Omsetningsrådet.

Note 5

Egenkapitalen er flyttet til melkefondet.

Stiansen & Co AS
Statsautoriserte revisorer

Til Landbruks- og matdepartementet

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon
Vi har revidert Omsetningsrådet sitt årsregnskap som viser et underskudd på kr 72.526.000. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2022, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av Omsetningsrådets finansielle stilling per 31. desember 2022, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen
Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av rådet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon
Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.
Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.
I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Omsetningsrådets styre og Landbruksdirektoratets ansvar for årsregnskapet
Omsetningsrådets styre og Landbruksdirektoratet er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Landbruksdirektoratet er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

BankID Signing
Pål Stiansen
2023-05-22
7 66 84 88 40
post@stiansen.no
www.stiansen.no
Postadr.: Postboks 174, N-1378 Nesbru
Revisor-/foretaksnr: NO 962 990 746 MVA
Medlemmer av Den norske Revisorforening
agn INTERNATIONAL
An association of independent accounting & financial advisory businesses

Stiansen & Co AS
Statsautoriserte revisorer

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må Omsetningsrådets styre ta standpunkt til rådets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet
Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til
https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon
Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av rådets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Nesbru, den 22. mai 2023
Stiansen & Co AS

Pål Stiansen
Statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

BankID Signing
Pål Stiansen
2023-05-22
7 66 84 88 40
post@stiansen.no
www.stiansen.no
Postadr.: Postboks 174, N-1378 Nesbru
Revisor-/foretaksnr: NO 962 990 746 MVA
Medlemmer av Den norske Revisorforening
agn INTERNATIONAL
An association of independent accounting & financial advisory businesses

Oversikt over regelverk knyttet til markedsreguleringen

Generelt
- Lov 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven)
- Forskrift 2003-07-01 nr. 919 om Omsetningsrådets myndighet vedrørende markedsregulering for jordbruksråvarer
- Forskrift 1999-06-29 nr. 763 om omsetningsavgift på jordbruksvarer og om overproduksjonsavgift på mjølk
- Forskrift 1996-12-20 nr. 1343 om innkreving av omsetningsavgift og overproduksjonsavgift
- Forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer
- Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, fastsatt 22.10.2008
- Forskrift 1999-05-07 nr. 435 Delegering av myndighet til Landbruksdepartementet etter lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 5 og § 5a.
- Reglement for delegering av myndighet frå Omsetningsrådet til Landbruksdirektoratet som sekretariat for rådet, fastsatt 22. juni 2020
- Instruks for Omsetningsrådet, vedtatt 11. desember 2020

Melk
- Forskrift 2020-06-22 nr. 1399 om prisnedskriving av melk solgt til skoler og barnehager
- Forskrift 2020-06-22 nr. 1400 om prisnedskriving ved salg av egg, eggeprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder
- Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter, fastsatt 01.12.2009
- Kravspesifikasjon for rå melk under forsyningsplikten, fastsatt 05.12.2003
- Kravspesifikasjon for smør og fløte, fastsatt 13.05.1997

Kjøtt
- Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, fastsat 31.03.2011
- Retningslinjer om informasjonsflyt i kjøttsektoren, fastsatt 31.03.2011
- Midlertidig retningslinje om utkjøpsordning med tilskudd til produsenter som slutter med svinehold fastsatt, 21.11.2018

Egg og fjørfe
- Forskrift 2020-06-22 nr. 1397 om kompensasjon til frivillig førtidsslakting av verpehøns
- Forskrift 2020-06-22 nr. 1398 om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg
- Forskrift 2020-06-22 nr. 1400 om prisnedskriving ved salg av egg, eggeprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder
- Forskrift 2022-09-21 nr. 1626 om tilskudd til produsenter som gjennomfører opphold i eggproduksjonen
- Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt 29.03.2012
- Retningslinjer om informasjonsflyt i eggsektoren, fastsatt 21.06.2013

Epler, matpoteter og honning
- Retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning, fastsatt 23.06.2009

Korn
- Retningslinjer for markedsregulering av korn, fastsatt 23.06.2009

Tilgrensende regelverk med betydning for markedsreguleringen
- Forskrift 2005-12-22 nr. 1723 om administrative tollnedsettelser for landbruksvarer (FAT)
- Forskrift 2008-10-10 nr. 1132 om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer
- Forskrift 2007-06-29 nr. 832 om prisutjevningsordningen for melk
- Forskrift 2011-12-23 nr. 1502 om kvoteordningen for melk
- Lov 2004-01-16 nr. 05 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen
- Forskrift 2004-04-01 nr. 611 om regulering av svine- og fjørfeproduksjonen

LANDBRUKSDIREKTORATET

OSLO /
Valle View, Innspurten 11d
0663 Oslo
Telefon: 78 60 60 00

ALTA /
Løkkeveien 111
9510 Alta

STEINKJER /
Skolegata 22, C-bygget
7713 Steinkjer

www.landbruksdirektoratet.no
www.facebook.com/Landbruksdirektoratet

Forside foto: Landbruksdirektoratet

Design: Miksmaster Creative